

WAP

vlaams nationaal

Beheer : M. Lemonnierlaan 82, Brussel 1. Tel. 11.82.16. pcr. 1711.39, Wij Vlaams-nationaal, Brussel 1. Redaktie : Sylvain Dupuislaan 110, Brussel 7. Tel. 23.11.98. Losse nummers : 8 fr.

Verkrijgbaar bij alle dagbladverkopers.

VOLKSUNIE

Weekblad — 14de jaargang nr. 32 — 10 augustus 1968.

HOL

De aktie van de Volksunie in de Oostkantons en de daarop volgende verklaring van premier Eyskens aan het blad « Grenz-Echo » (« De administratieve autonomie der Oostkantons is in zekere zin onvermijdelijk doch ik kan mij momenteel niet uitspreken over de oprichting van een duitstalig arrondissement » aldus Eyskens) zijn de brusselse frankofone hetze-pers zwaar op de maag gevallen. Dat is ook het geval in de kringen van de Oostkantons zelf, die sinds jaar en dag al hun inspanningen concentreren op de verfransing van deze duitstalige gewesten.

ment » aldus Eyskens) zijn de brusselse frankofone hetze-pers zwaar op de maag gevallen. Dat is ook het geval in de kringen van de Oostkantons zelf, die sinds jaar en dag al hun inspanningen concentreren op de verfransing van deze duitstalige gewesten.

VERWEER

De kantons Eupen, Malmédy en Sankt Vith behoren administratief tot het arrondissement Verviers en zijn met gelijkwaardige faciliteiten « gezegend » als de zes brusselse randgemeenten. De praktijk van deze faciliteiten verschilt in de Oostkantons niet van deze in het brusselse : ze draaien stelselmatig uit op de verfransing van de duitstaligen zoals van de nederlandstaligen aan de rand van onze « capitale ».

Geplaatst voor de mogelijkheid van een administratieve hergroepering die de logische toepassing zou zijn van het tans algemeen aanvaard geheten beginsel van de kulturele autonomie, vinden de frankofonen — die instinctmatig beseffen dat door de versterkte druk van de Volksunie vandaag reële kansen bestaan op het scheiden van kultureel niet bij elkaar horende gewesten en op het einde van hun verfransing — er niets beters op dan met de verklaring van 1963 van plaatselijke autoriteiten uit te pakken. Daarin heet het dat de plaatselijke bevolking geen wijziging in administratief opzicht wenst. Als men echter weet hoe weinig representatief de meeste plaatselijke gemeentebesturen voor de duitstalige bevolking zijn, dan heeft dit manifest van 1963 weinig of geen waarde. Ook de veel recenter verklaring van de gewestelijke economische raad bezit weinig overtuigings-

kracht. Alleen reeds het feit dat deze raad lange tijd niet bijeenkwam en pas na de V.U.-aktie wakker schoot is al verdacht. Hij heeft trouwens, wat de gewestelijke economische ontwikkeling betreft, weinig verwezenlijkt, doch poogt nu door een bedelbrief aan de Luikse Economische Raad zijn eigen verzuim goed te maken. Opmerkelijk ten slotte is dat in al dit verweer praktisch geen namen van de administratieve en economische prominenten vermeld worden, omdat inderdaad al te zeer zou blijken hoe weinig uitstaans deze autoriteiten met de duitstalige bevolking hebben, die sinds 1944 weinig kon doen gelden of door haar op de kleurpartijlijsten verkozen « leiders » feestelijk in de steek werd gelaten. Eerste-minister Eyskens heeft dat trouwens ongewild toegegeven door zijn verklaring over de repressie in de Oostkantons, waardoor de duitstalige gemeenschap voor jaren uitgeschakeld en tot politieke machteloosheid werd gedoemd.

Het protest- en verweergeschrift en geklaag van de frankofone unitaristen te Brussel en in de Oostkantons mist dan ook alle overtuigingskracht en zal de voorstanders van werkelijke orde op zaken in België, ook in de Oostkantons slechts stijven in hun aktie om eens en voor goed de drie taalgemeenschappen in dit land strukturen te bezorgen

ter volledige garantie van hun kulturele, etnische en economische ontplooiing en zelfstandigheid.

Deze machteloosheid bleek duidelijk tijdens de opeenvolgende verkiezingen en blijkt nog dagelijks uit de voortschrijdende verfransing van de duitstalige bevolking door middel van de twee beproefde hefbomen : school en administratie.

De taktiek van de frankofonen zal er waarschijnlijk in bestaan, eens dat de onvermijdelijkheid van de oprichting van een Oostarrondissement duidelijk wordt, de hervorming zuiver administratief te houden en in het taalregime geen wijzigingen te dulden. De jongste reakties van sommige franstalige brusselse bladen wijzen in die richting. Het is duidelijk dat we met deze beperking van de gewenste sanering geen rekening kunnen houden en op de integrale gezondmaking van de toestand zullen blijven aandringen.

Ten slotte moet het ons ook uit de pen dat zo de regering de volledige likwidatie van de repressie-gevolgen in de Oostkantons welwillend zou overwegen, dit ook moet gelden voor de gevolgen van een zelfde onzalige repressie in het overige van het land. Het franse amnestie-voorbeeld is daar om de redelijkheid van deze eis te onderstrepen.

DIKSMUIDE

De naam van deze stad is door de eraan verbonden IJzerbedevaart en IJzertragedie al lang een begrip in Vlaanderen. En ook daarbuiten, al is het dan als teken van tegenspraak. Hoewel de gebeurtenissen die aan de IJzerbedevaart ten grondslag liggen reeds een halve eeuw geleden plaats hadden, houdt deze jaarlijkse terugkerende manifestatie stand.

De inrichters hebben tijdig de stijl ervan aangepast, doch dat is niet de voornaamste reden van deze blijvende — en in Europa unieke — aktualiteit. De eendracht en de bezinning die er tot uiting komen, de balans van een jaar vlaams leven en strijd die er gemaakt

wordt, beantwoorden nog steeds aan een dringende noodzakelijkheid.

De levende werkelijkheid in Vlaanderen, in België en in de wereld, behoeven de IJzerbijeekomst ervoor dat ze een louter folkloristische of forma-

listische aangelegenheid zou worden.

Dit verklaart waarom de IJzerbedevaart tot een konstante in de vlaamse strijd en in het vlaamse volksleven is uitgegroeid : het staat nu vast dat de IJzerbedevaart niet zal verdwijnen met de IJzergeneratie, wier gelederen zo fel zijn gedund en waarvan de levenskracht met het stijgen der jaren is verminderd. Niet echter de herinnering aan hun strijd en lijden en aan hun opdracht.

Dat zal andermaal op aanstaande zondag 18 augustus te Diksmuide blijken.

Gaston Eyskens zal het doen

zonder nieuwe belastingen

WIJ en gij

vlaams nationaal

VERLEIDING

Met aandacht en welwillendheid uw rubriek gelezen « van de redactie » in uw weekblad van 22 juni.

Wat het schijn-militaristisch vertoon betreft op 26 mei bij de overwinningbetoging (de dag van het Vlaams Nationaal Zangfeest) en wat de aanwending van geweld aangaat, daarover moet iedereen het eens zijn dat het een kwestie is van moraal, steeds te vermijden en een uiterst strikte gewetenszaak blijft.

Het in uniform marcheren in de hogerbedoelde optocht was zonder provocatie en toch gênant. Meerderen hebben niet zonder spijt verontschuldigen moeten zoeken. Elke vergissing is menselijk, maar voor een bepaalde soort verleiding dient men ongetwijfeld op de hoede te zijn.

Cr., Mechelen.

MENS SANA IN CORPORE SANO

Een klucht? Wie durft er nog praten of schrijven over sportiviteit? Het gouden kalf heeft de fair-play verdrongen. De sportreporters schrijven over « transfers », uitgedrukt met zoveel briefjes van duizend. Het geld heeft geen reuk.

Cercle Brugge kan het sportief, zelfs op eigen terrein, niet halen te Aalst. Hetzelfde Brugge destijds onsportief (?) afgedaald naar derde, komt nu onsportief terug naar tweede.

Is voetbal nog sport of negotie?

E-voetballer.

GEEN GOEDKOPE SLOGANS

In uw nummer van 15 juni verscheen een lezersbrief, getekend K.A. Deurne, die meer ver-

wij dan argument is. Deze heer mag eens bewijzen waar in de brochure « Nederland één » goedkope slogans staan. Als hij kan lezen zal hij vaststellen dat zij hoofdzakelijk bewijsbaar en navijnsbaar feitenmateriaal bevat.

De heer K.A. meent dat de jeugd « de belgische staat aanvaardt als een werkelijkheid », maar vergeet dat tussen dergelijke houding (bijaldien zijn veronderstelling juist zou zijn) en het aanvaarden van het fransdolle belgische unitarisme geen enkel principieel verschil bestaat, en dat het beroep op dergelijke « werkelijkheden » een antivolks en anti-sociaal argument bij uitstek is geweest sedert 1830: « met Frans komt men verder » enz. Indien zij, die sedert Willem de Vlaamse beweging op gang brachten, dergelijke redenering tot hun credo hadden gemaakt, dan waren wij nu een naturellenrezervaat in West-Europa en zouden zelfs de meest-progressief-doenden niet de kansen gekregen hebben die ze nu pas krijgen. 't Zijn echter zij, die nu door unitaristen en belgicisten gescholden worden voor negatist en extremist, die de dertig zetels hebben mogelijk gemaakt en die gezorgd hebben dat wij nu staan waar zij gisteren pas van droomden!

J.R., Ekeren.

20 JAAR ACHTERUIT...

Wat U denkt, M.G., over V.M.O. en het domme militaristisch vertoon in de overwinningbetoging is uw zaak.

Doch als zoon van één der idealisten waarover U zo minachtend spreekt moet ik getuigen dat wij voor diezelfde zaak ijveren en dit vanaf het eerste uur. We danken nu nog vader zaliger, repressieslachtoffer, om zijn eerlijke overtuiging.

Iedereen mocht en mag ons met de vinger wijzen. Maar nooit zullen we dit dulden in de Volksunie. We hoeven ons niet

te schamen over die idealisten. Het is zelfs hoog tijd dat we in diezelfde vlaamse beweging hen de ereplaats geven die hen toekomt.

W.S., Brugge.

RADIKALE JEUGD

In verband met het debat in de lezersrubriek van « WIJ » rondom de brochure « Voor 't Belgische nikske » wou ik het eens hebben over een feit dat door bepaalde tegenstanders van dit werkje blijkbaar over het hoofd wordt gezien.

Lezer K.A. uit Deurne beweert inderdaad dat de jongeren van nu, de belgische werkelijkheid zouden aanvaarden. Is het hem dan niet opgevallen hoe het precies in overwegende mate jonge mensen waren die met de bedoelde brochure, kolporteerden op de voormiddag van het Zangfeest? Dit zou K.A. enigzins tot nadenken moeten stemmen...

Er bestaat in 1968 inderdaad een radikaal - nationalistische jeugd, die zeer goed weet wat de belgische werkelijkheid is: die heet: Zwartberg, Leuven, Oude-naarde, de Voer en Brussel! Indien zij België afwijst dan is het omdat zij het onhygiënisch vindt nog langer in een onbewoonbaar

verklaarde krotwoning te huzen.

En het konsekwent nationalisme van die jeugd betekent beslist geen wegkruipen onder een of andere parochiale vlaamse dorpsstoren. Want het zijn ook deze jongeren die aan de Europese overtuiging concreet gestalte geven door arbeidsdienst te gaan verrichten in Bretagne, of daar kollektes te organiseren voor volksnationale baskische militanten, die wegwijnen in de kelders van het Franco-regime...

M.E., St. Amandsberg.

A.B.N. TE BRUSSEL

Wij zijn het helemaal eens met E.B., waar hij onder hoofding « A.B.N. te Brussel » schreef: « Hoe kunnen de Vlamingen te Brussel in godsnaam één front vormen, als iedereen zijn dialect spreekt? ».

In een zestal bijdragen « Gewesttaal » hebben wij het laatste artikeltje gewijd aan Brussel (« WIJ » 6 jan. II.). Daarin zou E.B. de voortijdige beaming kunnen vinden van zijn gewettigde bekommernis. Het komt er echter op aan te weten hoe het heroplevend Vlaanderen en in 't bijzonder Brussel, van hun ingewortelde dialektkwaal te genezen.

Helaas... « de oogst is wel rijk, maar er zijn geen bereide werklieden om hem af te maaien en binnen te halen ». Inderdaad, men besteedt nauwelijks aandacht aan de mondelinge beschaafde omgangstaal, deze niet verwarren met « taalkorrektheid », die in alle toonaarden — door woord en geschrift, door radio en TV — zonder noemenswaardig resultaat haar beslag krijgt. Een « andere » opvatting wordt zelfs in zekere A.B.N.-middens niet gegeerd. Dit enge sektarisme is nadelig voor de

groeï en vooruitgang van de A.B.N.-gedachte.

Gelukkig is het initiatief van de A.B.N.-kernen op dit stuk richtgevend, doch uiteraard niet voor bestemd de schoolmuren ver te overschrijden. Trouwens het is niet zozeer de massa die voor bewerking stelselmatig in aanmerking komt. Het feitisch zwaartepunt ligt veeleer in de volksschool, evenwel niet geba-zeerd op een fakultatieve goed-willigheid, maar op de reglementaire verplichting: de A.B.O. de ereplaats te geven die haar pedagogisch en dus rechtmatig aldaar toekomt, met uitsluiting van alle dialect.

Die globale maatregel zou een vlotte taalvaardigheid en een natuurlijke spreekgewoonte schep-pen bij de schooljeugd, wat de redelijke hoop laat voeden de gewestspraak later bij de meer ontwikkelde volkslaag te zien wijken voor de meer aanzien-rijke standaardtaal.

Deze taalkulturele bekroning is voor Brussel zelfs beslissend: de vlaamse gemeenschap staat of valt daar met de aard van het taalgebruik. Zich geleidelijk instellen op de « toonhoogte » van de franssprekende stadsgenoten zou haar door aangroei van prestige meer armslag geven in het hoofdstedelijk lotsbestel en meteen haar aanwezigheid sterk bekrachtigen.

Naar onze mening kan een gemeenschappelijk overleg van alle A.B.N.-organismen inzake « spreektaalbeleid » een nieuwe weg banen in de gepaste richting.

M.

De redactie draagt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud der gepubliceerde lezersbrieven. Ze behoudt zich het recht van keuze en inkorting voor. Over de lezersrubriek wordt geen briefwisseling gevoerd.

van de redactie

Brussel, 6 augustus 1968

Betr.: WIJ is er weer

Ziezo, daar zijn we weer in onze normale doen. Bij onze terugkeer uit verlof hebben we een berg kranten en korrespondentie aangetroffen. De handen, die de hengellijn of het schilderspenseel hadden vastgehouden of doodgewoon ettelijke dagen niets hadden gedaan — al kunnen we zelfs met vakantie het kranten- en boekenlezen niet laten — hebben weer moeten wenen aan het typen en het korrigeren. Want het atelier wacht niet en Jef, onze hoofdinvormer is daar om ons tijdig aan de na-vakantie-werkelijkheid te herinneren.

Zo zitten we weer tot over de oren in onze binnen- en buitenlandse buitelingen, meten we weer foto's uit en schatten we het aantal regels om hier en daar een "gat" in de vorm te vullen. Ook de telefoon komt langzaam maar zeker op dreef en elke dag rinkelt hij wat meer.

We veronderstellen dat al onze lezers deze redactie-hoek lezen. Er zijn in elk geval dit jaar minder reclamaties over het niet-ontvangen van het blad tijdens de verlofperiode. Bladzijde twee staat trouwens in de gunst van de WIJ-lezers, want er ligt een enorme pak lezersbrieven te wachten, aan kopij voor deze pagina waarlijk geen nood. Daarom herbeginnen we deze redaktionele epistelreeks ook dadelijk met een verzoek tot de mannen van de Bewegingswijzer: mogen we hen vragen, voor volgende week hun kopij een dag vroeger in te sturen, omdat er op donderdag 15 augustus niet gewerkt wordt. Dank bij voorbaat.

● Te mijden voor Vlamingen ?

geen "ridders" aan de ronde tafel

De « Ronde Tafel » van België is een service-club — zoals Lions en Rotary — die zich vooral tot de jongeren wil richten.

Een tweetal jaren geleden werd ook te Zelzate een « Ronde Tafel » opgericht. Na de gebruikelijke proefperiode werd onlangs door het nationaal bestuur overwogen, Zelzate officieel als zelfstandige Tafel te erkennen. Dit voornemen stuitte echter op verzet vanwege de franskiljons van de « Table Ronde de Gand » die als « peter » dienen op te treden. Zij eisten met name, zonder daarvoor enige reden te willen opgeven, dat voorafgaandelijk vijf leden van de Tafel Zelzate hun ontslag zouden krijgen.

De bedoelde leden staan door hun houwing en door hun tussenkomsten bij sommige discussies, bekend als vlaamsgezinden zodat de reden voor hun ontslag in feite zeer duidelijk is. De gentse franskiljons hadden inderdaad aanvankelijk ook geëist dat zij te Zelzate in het Frans zouden verwelkomd worden. Toen hen duidelijk werd gemaakt dat op deze eis niet zou worden ingegaan, zochten zij klaarblijkelijk wraak te nemen en moesten derhalve de vijf « fanatiekste » flaminganten het ontgelden.

Het nationaal bestuur blijkt het met de handelwijze van de gentse « Table Ronde » eens te zijn en heeft dan ook aan de vijf betrokkenen een ontslagbrief gestuurd. De overige vlaamse Tafels, waarvan sommige leden zich als vlaamsvoelend willen doen doorgaan, hebben het niet nodig geacht tegen dit taalschandaal te protesteren. Zelfs het bestuur van de Tafel van Zelzate, dat aanvankelijk zijn steun had toegezegd aan de vijf « onverdraagzamen », is teruggekraabbed en acht het klaarblijkelijk verkieslijker in de kaart te spelen van de gentse franskiljons.

Uiteindelijk is dit alles nochtans niet zo verwonderlijk, wanneer men namelijk vaststelt dat de helft van de Tafels in het vlaamse land officieel franstalig zijn, ter-

wijl de afgevaardigde voor de provincies Oost- en West-Vlaanderen een lid is van de Table Tournai.

De « Ronde Tafel » van België blijkt aldus een tipisch nationale vereniging te zijn waar alleen plaats is voor « Vlamingen » die goed kunnen knikken, maar waar mensen die enige verandering willen brengen in de bestaande taalwanoestanden niet geduld worden.

● De verhuus van Leuven-Frans (1)

déménagement en ménagement

(m. van haegendoren) Met « déménagement » wordt natuurlijk de volledige verplaatsing van de franse Universiteit Leuven naar het hart van Wallonië bedoeld.

Sommige « brave Vlamingen » menen dat de kogel door de kerk is.

De kogel steekt in 't kanon maar het ware een vlaamse naïviteit te meer, te denken dat hij reeds afgeschoten is.

Onze geliefde belgische politieke woordenschat is onuitputtelijk rijk en werd in het parlementaire jargon een term rijker. Wij weten wat « faciliteiten » betekent; nu gaan wij moeten ondervinden wat « ménagements » inhoudt.

In dit paard van Troja schuilt alvast dat St. Lambrechts-Woluwe de gehele medische fakulteit te gast krijgt nadat Van den Boeynants er op sluwe manier de Ecole de Santé vestigde, de ingesluiserde waakzaamheid van de heer Verroken ten spijt. Met de medische fakulteit komt een gedeelte van de fakulteit Wetenschappen mede, kortom een inplanting van 5000-6000 studenten... en dit op de rand van St. Stevens-Woluwe waarbij wij de nieuwe residentiële franse wijken en de verfransing van de as Brussel-Leuven de vlaamse C.V.P. cadeau krijgen.

« Ménagements » kan en zal betekenen dat men franse sekties te Leuven blijft dulden.

Minister Vermeylen, zijn misval van universitaire konferentie ten spijt, blijft steu-

nen op de onzalige Vier-rectoren-club.

Woluwe gaat via bijzonder « regelmatige » aanbestedingen een luxueus geval worden waar de vlaamse C.V.P.-ministers 1 1/2 miljard voor klaar houden. En in Ottignies gaat men zoveel geld mogelijk wegslijten aan dure apparaturen.

Intussen zal « de vlaamse pers » de Vlamingen zoet houden met viktorie te kraaien over zgz. onteigeningen van bietenvelden waarmee de franse K.U.L. en haar financiële vrienden er lustig en rustig kunnen op los « spekuleren ». Men zal de Vlamingen « demokratizen » door ze, naar bisschoppelijke planmatigheid, zoveel mogelijk te « spreiden ».

● De verhuus van Leuven-Frans (2)

vlaamse c.v.p. speelt voor boer bavo

Met de E 5 (Brussel-Luik) en de uitvalswegen wordt op zulke wijze gemanipuleerd dat de infrastructuur voor de Driehoek Woitrin tot stand komt.

Dit zijn de zgz. « ménagements » die achter de schermen van deze verdragings- en verspillingsmaneuvers schuil gaan. Daarom wou de vlaamse C.V.P. niet horen van het eenvoudige nederlandse woord « overplaatsing »!

De vlaamse C.V.P. speelt in geheel de zaak het spel van boer Bavo uit het luisterliedje van Miel Cools: zij doet het bij dag — zij werkt en « ijvert », maar bij nacht « knijpt zij de katjes in het donker ». Die katjes zijn wij... maar die katjes zouden misschien toch eens opnieuw leeuwjes kunnen worden.

De V.U. zal in het parlement met schijnwerpers de slippertjes van Boer « Bavo-C.V.P. » moeten belichten. Alleen de vlaamse stootkracht, de vlaamsnationale eensgezindheid, de wettige revolve tegen « de slechte staat der staten » (R. De Clercq), kan het halen. Buiten integraal federalisme is de rest politiek bedrog, politieke onzin of politieke naïviteit.

● Financiën zwijgt in alle tonen

lening geen sukses ?

(aco) Indien we ons niet vergissen heeft de minister van Financiën tot nog toe niet bekendgemaakt hoeveel miljarden fr. de jongste staatslening opgebracht heeft.

« Dormit quoque bonus Homeros » zegen de antieken. Ook vader Homeros laat wel eens een steek vallen, en in deze vakantietijd kan ons een kommuniquee van het departement van Financiën ontgaan zijn.

Maar we hebben het waarschijnlijk bij het juiste eind: in plaats van het klassieke zegebericht dat er zo en zoveel miljarden in goed vertrouwen door de spaarder aan de Staat geleend werden, heeft de minister van geldwezen er ditmaal het zwijgen aan toegedaan. M.a.w. de jongste staatslening was geen sukses.

Men vraagt zich in financiële kringen dan ook af wat het worden zal indien de in omloop gebrachte berichten juist zijn. Men zegt dat minister baron Snoy et d'Oppuers in september zijn uit vakantie teruggekeerde medeburgers een blijde verrassing voorbehoudt: een super-monster-staatslening van liefst... 20 miljard fr. In normale tijden was 12 miljard fr. al een behoorlijk bedrag.

Een zo zware overheidslening zou in de huidige omstandigheden de belgische kapitaalmarkt niet gemakkelijk verwerken, zeker niet als een ander gerucht bewaarheid wordt: vooraf zou de Regie van Telegraaf en Telefoon de toelating krijgen voor uitgifte van een obligatielening van 3 à 4 miljard fr.

Er zit achter die berichten meer dan de simpele spaarder denkt. Sedert bekend is dat de gewone begroting nu al een tekort van ettelijke miljarden vertoont (de gewone begroting die de regering Van den Boeynants-Declercq destijds beschreven had als een toppunt van staatsmanswijsheid, van financietechniek, akkuraatheid en eerlijkheid), sedert men weet dat de gebruikelijke deficits al zichtbaar worden en nog wat groter zijn dan in het verleden, heerst er pessimisme in de financieel-politieke milieu. De grote middelen zullen nodig zijn

(Vervolg blz. 4.)

270 MILJARD

De begroting 1969 zal 270 miljard fr. bedragen, dus nog eens een flink stuk meer dan de lopende begroting. Het gaat met de rijksbegrotingen dus in stijgende lijn. Premier Eyskens, die nauwelijks tien jaar geleden voorspelde dat bij vb. de begroting van onderwijs, als het zo voortging, met sprongen zou voortuit gaan, moet vandaag vaststellen dat zijn toenmalige raming nog ver onder de huidige omvang van het huidig onderwijsbudget ligt. Er is aan de galop der miljarden blijkbaar geen houden meer. De rijkstussenkomsten groeien nu eenmaal met de dag.

Meer verrassing dan over het cijfer 270 heeft de mededeling gebaard dan de regering geen hogere belastingen zou heffen. Zeer waarschijnlijk zullen de door de stijging ontstane tekorten (door de vertraagde toename van het nationaal inkomen stijgen de fiskale ontvangsten veel trager dan de begrotingsbehoeften) aangevuld worden met leningen. Dat is des te verwonderlijker bij een orthodoxe financier als Eyskens, des te meer daar deze regering weinig nadruk heeft gelegd op het berucht kapitel « bezuinigen ». Niemand maakt zich daarover illusies, elke regering belooft er en geen enkele past ze toe. Het zal dus een begroting worden met bewuste spekulatie op de aangroei van de openbare schuld. Het is trouwens zo dat de belofte « geen nieuwe belastingen » al een even klassieke « entrée en matière » is als « bezuinigen ». De regering Vanden Boeynants was aanvankelijk ook tegen belastingverhoging doch heeft ons niettemin een reeks belastingstreinen op de hals gehaald waarvan we nu de weerslag onder-

vinden. Er zijn dus precedents genoeg om deze belofte van Eyskens met een korrel zout te nemen. Indien er dan toch belastingverhoging zou komen, dan moet men rekening houden met verhoging der directe belastingen, tenzij de sociale partners reeds zodanig verbuurgerlijkt is dat hij ook dit specifiek socialistisch stokpaard op stal zou laten staan.

schaving te Gent bijwoonden en daar vlaamse professoren en prominenten in twee, drie en zelfs in acht talen (en geen zo maar voor de gelegenheid van buiten geleerde zinnen) hoorden spreken, moeten tot de konkluzie komen, dat deze vlaamse volksgemeenschap in België de leidende rol speelt. Hoezeer vergissen ze zich, we zijn nog niet eens aan de gelijkheid toe. Zouden

beroepsHALVE bekeken

DRIE NAMEN

De benoeming van prof. Suy als waarnemer voor minister Harmel (hij moet de minister inlichten over de opvattingen van het vlaams publiek inzake buitenlandse politiek) is een schuchtere poging van de minister om het overwicht van 90 franstaligen in de diplomatieke topdiensten te doen vergeten. Laten we ons daar niet aan vangen, één Suy-zwaluw maakt nog geen evenwichtzomer. In dit verband is het wel belangrijk te wijzen op het stijgend prestige van de vlaamse cultuurgemeenschap, dat toestanden als deze in de belgische diplomatie, het belgisch leger en de belgische magistratur dubbel te schande maakt. Buitenlanders die bijvb. het 2e europees seminarie voor Kunst en Be-

ze niet het hoofd schudden als ze het telkens weer herhaald brussels « argument » zouden horen tegen de eentaligheid van de onderscheiden taalgebieden, nl. dat de Vlamingen zich opsluiten in een cultureel en linguïstisch getto? De frankofonen zijn in dit land de werkelijke getto-bewoners. Ook op cultureel vlak steken we hen de loef af, men neme maar eens het tans aan gang zijnde Festival van Vlaanderen, letterlijk uit de grond gestampt en waartegen de culturele « prestaties » van Frankofonië in het niet verzinken, in zoverre dat zelfs franstalige bladen de superioriteit van dit Festival boven dat van Wallonië moeten erkennen.

De tweede naam is deze van Erneste Burnelle, voorzitter van de belgische kommunistische partij,

die in zijn geboortestad Luik overleed. Hij was een orthodoxe kommunist, die Lalemand opvolgde en trouw in de Moskouslijn liep, met al de tegenstrijdigheden vandiën. Hij heeft, mede door de stelselmatische achteruitgang van zijn partij in ons politiek leven geen rol gespeeld.

Ten slotte is daar de voorlopige invrijheidstelling van huurlijnenleider Schramme. Hoewel beschuldigd van moord in Kongo, geniet Schramme van een speciale gunstbehandeling. Dat is zo omdat hij een frankofoon Vlaming is en omdat er achter het avontuur van Boekavoe te invloedrijke groepen schuilen, die een lange arm hebben. Voor de Schramme's gelden ook vandaag nog andere normen dan deze die de gerechtelijke kringen in illo tempore met negerkoningallures aanlegden tegen onze volksgemeenschap.

HAVENPOESPAS

Ten rande van het bericht, dat de regering de aanleg van een oliepijpleiding Rotterdam - Antwerpen naar een commissie verwees kunnen we, deze rubriek besluitend, slechts herhalen, dat België nog steeds geen gekoördineerde havenpolitiek heeft. Het blijft een misserlijk improviseren en de evolutie achterna hinken, een toestand van voldongen feiten, gedikt door de economische kringen die hun eigen boontjes moeten doppen, omdat de regeringen het vertikken, ook maar enige koördinatie en planning na te streven. De met zoveel tamtam destijds aangekondigde belgische havencommissie schijnt zelfs ter zake niet eens geraadpleegd te zijn...

(Vervolg van blz. 3)

om het schip van Staat vlot te krijgen.

Zo wordt er een punt gezet achter de holle retoriek en de kinderlijke zelfverheerlijking waarin de regering Van den Boeynants zich maandenlang gewenteld had. Het was maar een regering als een andere, zelfs op het gebied der staatsfinanciën.

Wat premier Eyskens en zijn manschappen betreft: die krijgen zelfs de gelegenheid niet om een bedrieglijk imago van zich zelf te verspreiden. De Schatkist is leeg en het land weet het.

• Harmel op tocht

op rondreis in de e.e.g.

(Aco) We onthullen geen staatsgeheim als we zeggen dat vorige week zaterdag minister van Buitenlandse Zaken Harmel zijn franse kollega Michel Debré ontmoet heeft om hem te polsen over de toetreding van Engeland (en van andere kandidaat-EEG-ers) tot de verruimde Gemeenschap.

Tijdens deze vakantieweken werden over een hervatting van de onderhandelingen delicate besprekingen aangeknoopt waarin Harmel zich bedrijvig toont, vermits hij ook zijn nederlandse kollega Luns een week voordien gezien heeft om hem over het zelfde thema te praten. Benelux wil de Engelsen er in.

Gelijklopend hiermee hebben besprekingen plaats gehad te Bonn, waar minister Brandt met zijn italiaanse ambtsgenoot Giuseppe Medici eveneens gezocht heeft naar formules die tot de verruiming van de EEG en tot het einde van het frans verzet hiertegen moeten leiden.

In EEG-kringen hoopt men dat de besprekingen in deze zomerweken zo goed zullen vorderen dat het hele dossier kan worden voorgelegd op de eerstvolgende bijeenkomst van de zes EEG-ministers van Buitenlandse Zaken. Die conferentie is voorzien op 27 september. Eventueel zou echter tot de maand nadien gewacht worden om op een ander rendez-vous een hele dag aan het brits dossier te besteden.

Dat kan alleen maar met kans op succes gebeuren als voor die tijd de Fransen voor het opzet gewonnen zijn. Dat is het doel van de huidige geheime diplomatie.

We blijven voorstander van de verruiming van de EEG tot liefst zoveel mogelijk andere Europese landen. Zoals de andere Europeanen zijn we echter niet ongevoelig voor de vermoedheid, de moedeloosheid en de stille berusting die zich verspreiden nadat de Fransen de nauwelijks gesponnen draad met Londen brutaal afgesneden hebben. Het wordt moeilijk het EEG-entoeziasme te behouden, ook al blijft

prof. heymans

Het korte In Memoriam dat in een vorig nummer aan professor Heymans werd gewijd was niet meer dan een eerste en voorlopige hulde aan de enige draager van een wetenschappelijke Nobelprijs in dit land, aan de trouwe Vlaming en aan de grote mens die de overledene was. Corneel Heymans was echter een te belangrijke figuur om het daar bij te laten.

Nu zijn overlijden aanleiding gaf tot min of meer gedetailleerde levensbeschrijvingen, blijkt hoezeer deze mens, hoezeer dit leven een weerspiegeling is, een gebalde weergave van onze gehele volksgeschiedenis. Van onze ellende en van onze nood, maar evenzeer van onze grote menselijke en wetenschappelijke mogelijkheden, van die onbegrijpelijke en daarom juist zo onschatbare trouw, die in ons volk dan toch leeft. Want prof. Heymans is steeds bij zijn volk gebleven, hoewel hij niet geboren werd in een van die talloze gezinnen van het « Arm Vlaanderen ». Corneel Heymans stamt uit een professorenfamilie: toen hij in 1930 te Gent professor werd volgde hij zijn eigen vader op, die toen emeritus was. Hij volgde hem niet op omdat hij de zoon van zijn vader was maar omwille van de eigen wetenschappelijke waarde die hij toen al bezat.

Zijn dokortitel behaalde hij « pas » in 1920 toen hij al 28 was, maar tussenin had hij ook de eerste wereldoorlog meegemaakt. Zoals hij zelf het zei begon hij die oorlog « als piot 2de klas, omdat er geen derde was ».

Tot 1930 voltooide hij zijn wetenschappelijke vorming in het laboratorium van zijn vader, die hij zijn gehele leven lang bewonderde, en ook aan amerikaanse universiteiten. Toen de gentse universiteit volgens het onseilbare woord van de intellectuele elite van die tijd « een achterlijk vlaams getto » werd, bleef prof. Heymans rustig trouw aan zijn universiteit en zette daar zijn wetenschappelijk werk voort. Door dit wetenschappelijk werk dat reeds in 1938 met een Nobelprijs werd bekroond, gaf hij de « elite » de verdiende logenstraffing die klonk als een klinkende kaakslag.

Wie hem kende wist dat Corneel Heymans een waardevol mens was, een trouw Vlaming, een grote dienaar van de mensen. Maar hoe groot dit alles was bleek voor alle Vlamingen in de repressieperiode. Niemand kon van een wetenschapsmans verwachten dat hij aan concrete politieke actie zou gaan doen, maar buitenstaanders hadden nooit durven verhoppen wat nu gebeurde: de eerste a-politieke amnestieactie werd bijna volledig gedragen, bijna uitsluitend mogelijk gemaakt omdat Nobelprijswinnaar Corneel Heymans bereid was zijn naam en zijn gezag, en waar het moest ook zijn aanwezigheid, beschikbaar te stellen. De verlaten en vervolgde Vlamingen voelden zich minder ellendig en klein telkens ze lazen dat onze Nobelprijswinnaar weer eens een motie had ondertekend, een stellingname was bijgetreden.

Misschien realiseren wij ons niet genoeg hoe gemakkelijk en hoe vanzelfsprekend het zou geweest zijn voor professor Heymans, afzijdig te blijven. Misschien beseffen we niet wat het betekende, uit een leven dat uitsluitend aan de wetenschap was gewijd, te treden en in die omstandigheden deel te nemen aan een dergelijke actie. Maar hij heeft het gedaan.

Prof. Elaut heeft hulde gebracht aan de mens Corneel Heymans vanuit persoonlijke ervaring. Een mens over wie van harte dergelijke woorden kunnen gesproken worden is niet nutteloos over deze wereld gegaan. Er steekt in dit leven echter ook een grote hoop voor de toekomst van ons volk. Een hoop die een waarschuwing is voor allen die te klein over dit volk denken en spreken. Corneel Heymans was een uitzonderlijk begaafde wetenschapsman en mens zonder meer. Maar hij is niet de eerste in de rij. Hij zette een dubbele reeks voort: de reeks grote vlaamse geleerden bij wie hijzelf zeer bewust aansloot op zijn eigen gebied, Van Wezel (Vesalius) en Jan Paltsijn, en de reeks trouwe Vlamingen die vooral in nood en lijden tonen wat er binnen in hen zit.

Wie een foto van Corneel Heymans bekijkt ziet daar de verinnerlijkste, intense aandacht van een mens in wie de geest leeft en werkt en tegelijk de kracht van een mens die niet overgeleverd is aan uiterlijk sukses, die niet bedelt om toejuichingen maar die groot en trouw zijn weg kan gaan. Corneel Heymans is voor elke vlaamse mens het beeld van wat ondanks heel onze geschiedenis, ondanks alle mistukkingen, ondanks alle achterstand mogelijk blijft. De levende Heymans was een monument van menselijke grootheid. Zijn aandenken is voor elke Vlaaming een levende aanwezigheid in dankbaarheid en beantwoordende trouw.

het Europese vuur smeulen onder de diplomatieke asse.

Is gaullistisch Frankrijk minder antibrits, nu het zelf van zijn financiële pluimen heeft gelaten? De franse goudvoorraad is aangetast al blijft hij nog aanzienlijk. De franse frank heeft op verdedigingsmaatregelen moeten beroep doen net als een vulgair pond sterling.

De politieke krizis, de stakingen, de loonsverhogingen en de daarmee gepaard gaande stremmingen van Frankrijk's internationale handel hebben zelfs harde koppen als de Gaulle en zijn nieuwe (oude) minister van Buitenlandse Zaken Michel Debré wellicht onderhandelingsrijp gemaakt inzake het britse EEG-lidmaatschap?

Als 1968 ten einde zal zijn, en er werden geen vorderingen gemaakt in de brits-kontinentaleuropese besprekingen, zal het dossier wel voor goed moeten geklasseerd worden.

• Mag in Brussel alles?

burgemeester boven de wet?

(mydb) Ik lees in de krant, dat een socialistisch gemeenteraadslid van Sint-Jans Molenbeek door zijn fractie is uitgesloten. Op het eerste gezicht is dit geen wereldschokkende gebeurtenis, want het gebeurt wel meer dat een partij zich van een hinderlijk element ontminkt, maar... en dit is juist het interessante van het geval, dan moet daarvoor toch een deugdelijke reden zijn.

Wat had onze molenbeekse socialist dan wel mispeuterd? Stel je voor dat die brave man aan het klokzeel had gehangen, dat de gemeente Sint-Jans Molenbeek tussen 1945 en 1960 nooit taalexamen heeft georganiseerd, wat nochtans niet belet heeft dat burgemeester Machtens in de officiële documenten steeds bevestigd heeft, dat de in de leidende functies benoemde kandidaten in het taalexamen waren geslaagd.

Dit is wel een zware beschuldiging, die, zo wil het mij voorkomen, zo maar niet in de doofpot mag worden gestoken. De feiten werden naar het schijnt bekend gemaakt juist voor de regeringskrizis, maar van een nader onderzoek door het ministerie van binnenlandse zaken zou toen niets meer terecht gekomen zijn.

Hoe een dubbeltje toch rollen kan! De h. Machtens is een van die brusselse burgemeesters, die bij alle gelegenheden hoog van de toren blazen wat betreft hun genegeheid voor de Vlamingen in de hoofdstad. Niet lang voor de parlementsontbinding heeft hij in de senaat nog gebekvecht met de hh. Sledsens en Jorissen over de toestand van de Vlamingen in zijn gemeente, die hij op dat gebied toe voorbeeld stelde. In de officiële verslagen kan men nagaan, hoe hij met heilige verontwaardiging beweerde dat de Vlamingen te Sint-Jans Molenbeek geëerbiedigd en gelijkgesteld zijn.

En dan durft een gewoon gemeenteraadslid het aan te verklappen, dat zijn burgemeester een leugenaar en een valsspeler is, die zich doorlopend schuldig heeft gemaakt aan valsheid in geschriften en het afleveren van valse verklaringen.

Ja! ja! beste lezer, achter dit op zich zelf eerder banaal politiek « fait divers » gaat in feite een ongehoord schandaal schuil, dat nog maar eens bewijst, hoe te Brussel naar alle oneerlijke middelen wordt gegrepen om de taalwetten te saboteren.

Het ligt voor de hand dat in dit verband verscheidene vragen kunnen gesteld worden. Hoe vaak hebben die strafbare feiten zich voorgedaan? Hoeveel personeelsleden zijn aldus aangesteld en/of bevorderd? Welke personeelsleden zijn aldus benadeeld geworden? Hebben de betrokkenen tweetaligheidspremies ontvangen zonder er werkelijk recht op te hebben? Zal men die benoemingen niet ongelukkig moeten verklaren? En de onrechtmatig ontvangen premies doen terugbetalen? Welke maatregelen zullen getroffen worden tegen een burgemeester die zijn eed, de belgische wetten

te doen toepassen, heeft geschonden? Verleden jaar is de burgemeester van een westvlaamse gemeente voor dergelijke feiten veroordeeld en afgezet. Zal de burgemeester van Sint-Jans Molenbeek vrijuit mogen gaan?

De vraag is maar of de minister van binnenlandse zaken, nu de feiten openbaar zijn geworden, niet zedelijk verplicht is op eigen initiatief een administratief onderzoek te doen instellen? Probeer het maar eens als kleine bediende uw baas bedrieglijke verklaringen voor te schotelen! Het zou geen vijfteen jaar duren, eer u het gat van de timmerman werd geweest! Maar een burgemeester! En dan nog in het Brusselse! Neen, daar zal wel niet aan geraakt worden, enkel en alleen al omdat hij zich maar schuldig heeft gemaakt aan het omzeilen van de taalwetten.

Zedeles: zullen de goedgelovige en harde doeners in de kleurpartijen nu eens eindelijk gaan inzien, dat er met de huidige hoofdstedelijke machthebbers geen land te bezeilen is, en dat de enige methode voor een sanering van de ergerlijke toestanden in de brusselse agglomeratie bestaat in de totstandbrenging van een Rijksgebied, met aan het hoofd een burgemeester ambtenaar, die persoonlijk verantwoordelijk is voor de toepassing van de taalwetten in de hoofdstad.

• Centralizeren zonder einde

wat met de limburgse ekon- omische raad

(c. raskin.) Op 3 oktober 1951 werd de Limburgse Economische Raad opgericht. Hij was het eerste regionaal welvaartorganisme dat in België het leven zag.

Intussen zijn bijna 17 jaar verlopen. De L.E.R. heeft zich al die tijd ernstig ingespannen met het oog op de economische expansie van onze provincie en is daarin ook enigszins geslaagd.

Het is dan ook klaar, dat de L.E.R. — alhoewel er op zijn structuur en werking heel wat kritiek kan worden uitgeoefend — in alle vrijheid moet kunnen verder bestaan.

In dit verband heeft een passus uit de regeringsverklaring van 22 juli jl. ons wantrouwen gewekt:

« De bevoegdheid van de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappij is zeer ruim: raadgevende taak, inventaris van de noden van het gewest en gegevens indienen voor het plan aan de gewestelijke economische raden, algemeen initiatiefrecht, onder meer voor de verwezenlijking van het plan en voor de bevordering van de nijverheid ».

Terecht heeft onze voorzitter Mr. F. Van der Elst bij de bespreking van de regeringsverklaring gewezen op het gevaar dat in deze passus schuilt: « De vraag moet gesteld worden of de regionale welvaartorganismen, die althans in het vlaamse landsdeelte dank zij hun onafhankelijkheid een verdienstelijke en nuttige rol gespeeld hebben, door de voorgestelde maatregelen hun onafhankelijkheid en hun initiatiefmogelijkheden niet zullen verliezen en onderworpen worden aan de voogdij der centrale staatsinstanties. In het verleden wantrouwen deze organismen o.m. de dienst buitenlandse investeringen van het departement van Economische Zaken en zorgden ervoor hun plannen en kontakten met kandidaat-investeerders zoveel mogelijk geheim te houden voor het departement.

Zal dit nog mogelijk zijn wanneer de economische raden ingeschakeld worden in de administratie? ».

In een unitaire staat dient de economische expansie door het centrale gezag te worden behartigd. Dit is altans voor de vlaamse gewesten niet of in een al te beperkte mate geschied. Wij kunnen dan ook niet aanvaarden dat de L.E.R., die zich op eigen initiatief en op eigen kracht voor het stoffelijk welzijn van Limburg heeft ingespannen en dit verder wil blijven doen, door het centrale gezag zou worden ingepalmd en ontmand.

WIJ nazijn

Vlaams nationaal

88 MIRAGES

De regering — of Segers liever — heeft dan toch besloten Mirage-vliegtuigen in Frankrijk te bestellen. Het zullen er echter « maar » 88 in plaats van 116 zijn. In hoever dat een werkelijke besparing is valt nog af te wachten. Toen Zwitserland indertijd eveneens Mirages bestelde moest de helvetiche federatie achteraf het aantal bestelde vliegtuigen verminderen ingevolge nogal hoge bijkomende kosten. Men kan ook vandaag de juiste prijs per vliegtuig niet bepalen zodat het argument « besparing » ook na vermindering van het aantal zeer betrekkelijk blijft. Uit de verklaring van vice-premier Merlot te Luxemburg blijkt trouwens duidelijk genoeg dat het besluit tot bestelling ook genomen werd met het oog op de waalse industrie. Het is trouwens opvallend hoe zedig onze pers (ook de vlaamse) over deze aangelegenheid zwijgt.

BRUSSELSE TRAMS

De prijzenkommissie heeft (voorlopig?) het verzoek van de brusselse trammaatschappij tot verhoging van de tarieven van 7 tot 8 fr. van de rittenkaart tot een eenheidsprijs van 62 fr. en van de schoolabonnementen met 20 t.h. verworpen. De minister kan echter het advies negeren en ofwel de prijsverhoging toelaten of de staatssubsidie verhogen.

We hebben als Vlamingen geen redenen om de brusselse trammaatschappij te sparen. Haar taalpolitiek tegenover een tweetalig publiek is nog zeer gebrekkig en haar recente dienstherovorming blijkt een reuzeflater geweest te zijn. Ook dient opgemerkt dat ondanks een verlies van 321 miljoen vorig boekjaar, de maatschappij toch eerst 60 miljoen aan

oude aandeelhouders der vroegere maatschappij had uitbetaald...

RIJKSWACHTGENERAAL THIEL

Een goed jaar na zijn pension overleed luitenant-generaal Thiel (63), de eerste nederlandstalige generaal van de rijkswacht sinds 1830. We moesten tot 1962 wachten vooraleer een lid van de nederlandse taalrol in de rijkswacht tot die graad werd bevorderd en bovendien algemeen bevelhebber van de rijkswacht werd.

Generaal Thiel streefde naar het oordeelkundig gebruik van de rijkswacht en niet zozeer naar grote machtsontplooiing. Ook poogde hij de betrekkingen tussen het korps en het publiek te verbeteren. Onze nationaliteitsstrijd heeft dat echter tot nog toe belet, nog steeds staat de rijkswacht bij het vlaamsbewust publiek in geen geur van heiligheid. Niettemin wekte de figuur van generaal Thiel bij dit publiek toch een zekere goed will, ook omdat hij in zijn streven juist beperkt werd door de unitaire staatsidee en staatsstructuur.

GRIEKSE GOUD VOOR NEEFS

Louis Neefs heeft te Athene de eerste prijs gewonnen van het songfestival aldaar. Getrouw aan zijn — vlaamsovertuigde — gewoonte zong Louis eerst zijn lied in het Nederlands en daarna in het Engels. De vlaamse prijswinnaar heeft meteen nog eens bewezen dat men ook met (weliswaar goede en goedgedebiteerde) liederen in het Nederlands internationale erkenning kan oogsten. Het hoeft werkelijk niet meer in het Frans alleen. Goed zo Louis!

SIC TRANSIT...

Onder deze titel wijdde de Libre een bitterzoete commentaar aan de afschaffing van de jaarlijkse omhaling voor Leuven in de kerken van het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Het blad van de Warmoesberg troostte zich echter met het feit, dat de omhaling toch zal gehouden worden maar dan ten voordele van het vrij katholic onderwijs, Leuven uitgezonderd.

Dat komt ervan om louter taalimperialistische redenen een franse universiteit te Leuven te willen behouden en geen gehoor te geven aan gewettigde vlaamse eisen. De penning zal desgevraagd in Vlaanderen opnieuw kunnen gegund worden wanneer Leuven volledig Nederlands is.

GEEN TV-TAKS MEER ?

Overlopend van vaderlandse bedoelingen heeft de onbetaalbare liberaal Lahaye een wetsvoorstel ingediend om de eenheid tussen de « Belgen » te bevorderen door middel van de televisie : elke burger zou de beide programma's goed en « zonder storingen » moeten kunnen volgen. Iedereen begrijpt dat daardoor de wederzijdse liefde geweldig groeien zou — en dus ook de nationale eenheid. Zo iets duldt geen uitsstel : zes maanden na de uitspraak van de rijkswacht na deze storingsvrije ontvangst moeten mogelijk gemaakt zijn. Bij wie dit niet mogelijk is, zou de verplichting TV-taks te betalen wegvallen ...

Wedden dat heel veel toestellen dan storingen zouden gaan vertonen? En dat de inkomsten van deze taks duizelingwekkend zouden dalen.

Lahaye heeft zo iets natuurlijk nooit durven veronderstellen : zoveel gebrek aan vaderlandsliefde is toch onmogelijk.

ARBEIDERS EN KIEZERS

Reeds weken voor het begin van het toeristisch seizoen werd aangekondigd dat dit

jaar streng toezicht zou gehouden worden op het onderhouden van de sociale wetten. Vooral de gelegenheidsarbeiders (meestal jonge mensen) zouden gecontroleerd worden. Blijkbaar is dit dan toch ook gebeurd! Het normale gevolg was er : een groot aantal processen. Dan schijnt de beschermer van de arbeiders, Louis Major, nu minister van arbeid, lont geroken te hebben : Louis moet in de kuststreek verkozen worden, en daar wonen niet die gelegenheidsarbeiders die moeten beschermd worden, maar wel zijn kiezers die niet mogen geplaagd worden.

SCHRAMME VRIJ

Huurlingenleider Schramme en zijn spitsbroeder Rodrigue

werden op last van de Kamer van Inbeschuldigingstelling te Brussel in voorlopige vrijheid gesteld. Ze waren aangehouden wegens het neerschieten van de Belg Maurice Quintin in Maniema (Kongo) vorig jaar. Schramme bekende de feiten doch gaf als drijfveer op dat Quintin hem tot rebellie tegen Mobaetoe wou overhalen (wat hij later toch deed). Deze invrijheidsstelling betekent niet de opschorting van het proces. Alleen weet men nog niet of de zaak voor het assisenhof of voor de boetstrafelijke rechtbank zal komen.

Vlaamse betogers behandelt de belgische justitie niet met zoveel omhaal en spitsvondigheden. Maar ja, Schramme is een « geografisch Vlaming » en heeft hoge relaties. Waarvan er sommigen naar het heet met de schrik voor onthullingen zitten...

VREDE

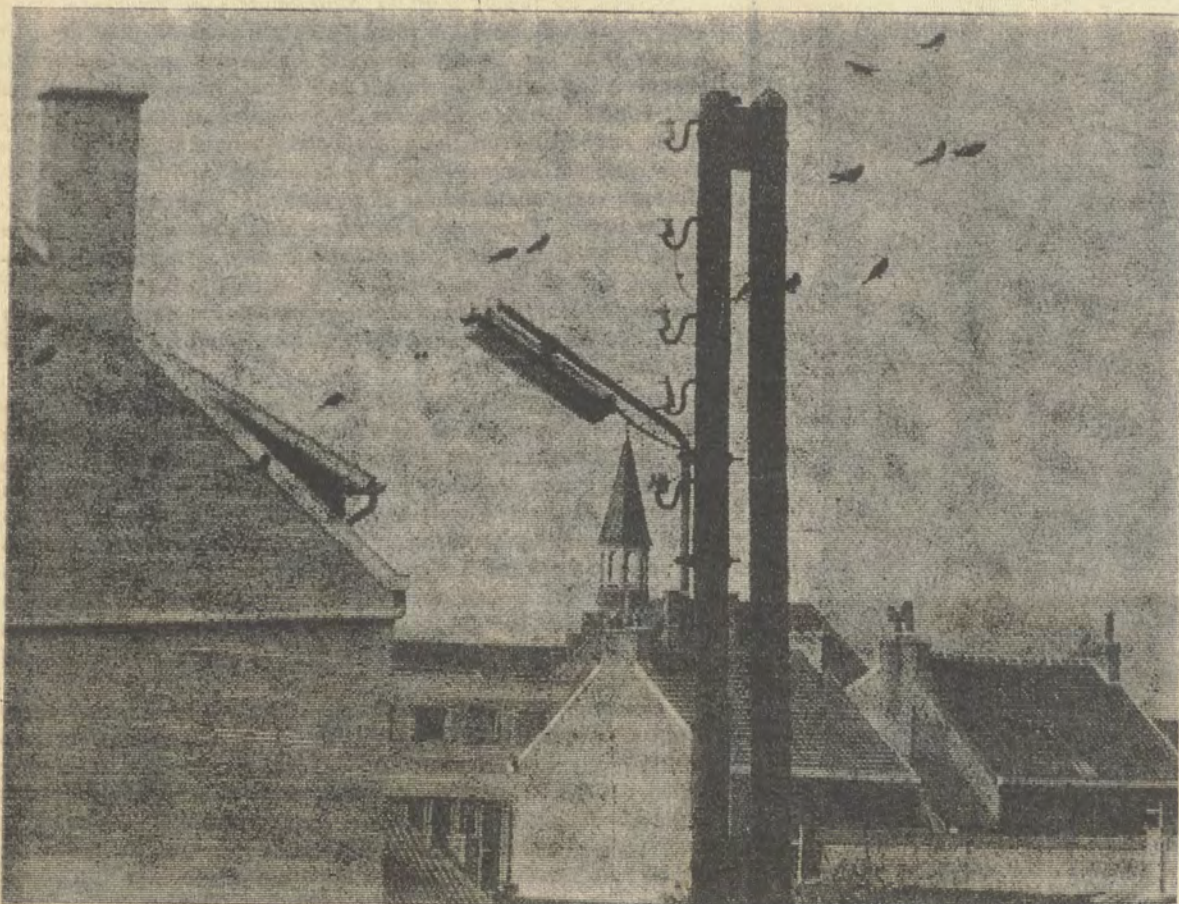
De Verenigde Naties is een vereniging die vergaderingen houdt. Zo ongeveer op de manier waarop ook onze parlementen vergaderen : enkele « grote » figuren worden door een talrijk publiek beluisterd, soms met enige aandacht ; vrienden eert men door zijn aanwezigheid ; en vijanden laat men voor een bijna ledige vergaderzaal spreken. Want het spreken is ook daar geen vorm van redelijkheid, waaraan een bereidheid tot discussie in redelijkheid beantwoordt, maar veeleer een uiting van macht. En vaak niets anders. De Verenigde Naties onderhouden ook een talrijke en een goedbetaalde administratie, die voortdurend over zich « moet » doen spreken om haar bestaan zelf te rechtvaardigen. De vergaderde Verenigde Naties en de administratie doen ook aan opvoedingswerk : de gehele wereld is hun niet te uitgestrekt. In deze wereld willen beide de vrede vestigen. Vorig jaar door het uitroepen van het « wereldtoerisme » — jaar als weg naar de vrede ; dit jaar is het opvoedingsparool : « de rechten van de mens », nog eens als weg naar de vrede.

Een overdreven bewondering voor vergaderingen en administratie spreekt uit deze beschouwing niet ; maar toch is het niet de bedoeling een aanval te lanceren ! Er is alleen een zekere droefheid omwille van het misbruik dat gemaakt wordt van wellicht het mooiste en grootste innig-menselijke verlangen dat wij kennen. Omwille van de vrede, in dienst van de vrede — zo klonk het zeer plechtig ! — zijn de Verenigde Naties er gekomen. En de grote vijanden van de vrede werden ervan uitgesloten : zij waren niet opvoedbaar ! De goeden zouden het eens samen regelen. Tijdens de konferentie te Moskou in 1943 (25 jaar geleden) besloten de grote machten tot het oprichten van de nieuwe organisatie. Na de beruchte Jalta-konferentie volgde in 1945 dan heel spoedig het ondertekenen van het « Charter van de Verenigde Naties ». Zij namen in handen : het instandhouden van de vrede en van de zekerheid ; de ontwikkeling van vriendschappelijke verhoudingen tussen de volkeren op basis van eerbied voor het beginsel van gelijke rechten en van het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren ; het nemen van aangepaste maatregelen om de universele vrede te verstevigen ; het bevorderen van de internationale samenwerking op bijna alle gebieden van het menselijk leven.

Men hoeft geen neiging te hebben een oordeel uit te spreken en zeker niet om het laatste oordeel te vellen, om het uiterst geringe welslagen te zien gedurende de voorbije 23 j. Het allereerste jaar is natuurlijk wel een jaar van « vrede » geweest : de overwinnaars waren niet meer nuchter en de overwonnenen waren al tevreden als de honger niet ondraaglijk was. Maar toen begon al onmiddellijk de botsing tussen de overwinnaars ; want dat was de eerste, acht jaar lange oorlog in Indochina ! Toen na 1954 voor het eerst ten minste de kanonnen zwegen, begonnen de kanonnen van Mao te schieten op het Formosa-regiem van Tjang-Kai-tse... En sindsdien ? Oorlog werd genoemd wat de machten niet wilden, vrede werd het woord voor wat met de wil van een of twee of drie « groten » overeen kwam. En twee keer werd onder de vlag van de Uno zonder meer oorlog gevoerd, ten minste voor zover men tijd had om de USA-kentekens te overschilderen...

De honderden miljoenen die het onderhoud van de administratie jaarlijks kost zouden toch wel ergens verloren gaan — maar dat onze schoonste droom gebruikt en misbruikt wordt is 't ergste. Het is beslist niet de eerste keer in de geschiedenis dat zo iets gebeurt, maar met een dergelijke organisatie, met dergelijke technische middelen, kon het vroeger niet gebeuren. Het geroep om « vrede » is dikwijls al een oorlogskreet geweest, maar de luidsprekers waarlangs dit geroep ons overdondert, waren nooit zo sterk, nooit zo gevaarlijk, want dit geroep blijft een oorlogskreet : de vrede van de overwinnaar die naar niemand meer luisteren moet of wil.

NEMROD.

De zomer (die er geen is) dreigt gauw voorbij te zullen zijn : reeds verzamelen de zwaluwen zich met het oog op de grote trek naar het Zuiden.

BESCHERMER BENOEMD

Bij de psychiatrische afdeling van de gevangenis te Vorst hoort een «kommissie tot bescherming van de maatschappij» die tot taak heeft te oordelen over de geïnterneerden die ervoor moeten verschijnen. Enkele maanden geleden werd tot plaatsvervangend voorzitter van deze commissie benoemd de «heer ere-eerste advocaat-generaal Sottiaux». Het benoemingsbesluit vertelt echter niet dat deze ere-eerste advocaat niet ouder is dan 73 jaar. Het zou natuurlijk onaanvaardbaar zijn iemand in de kracht des levens een werkkring te onthouden die niemand anders zo goed past. Want natuurlijk kent de ere-eerste advocaat slechts enkele woorden Nederlands (hij broebelt wat «Vloms»), en de vlaamse geïnterneerden kunnen dus zeker zijn van zijn volledig begrip en meeleven. Hun geschikte beschermer werd benoemd. Niet vijftig jaar geleden, pas enkele maanden geleden!

STREEKTAAL

De normalisering van de taalverhoudingen en de wettelijke toepassing van het beginsel «streektaal-voertaal» houdt niet op de frankofonen te verbazen. Te Hofstade weigerde het beheer van het strand aldaar een franstalige oproep via de mikro tot het publiek te richten, om een verloren gelopen knaapje te sinjaleren. Het incident werd door enkele brusselse bladen opgeschreefd, wat volksvertegenwoordiger Knoops van het Rassemblement Wallon naar de pen deed grijpen. Het antwoord van de heer Namèche, waals minister van Volksgezondheid luidde, dat er te Hofstade dagelijks 70 à 80 kinderen verloren lopen en dat men die steeds in het onthaalcentrum aldaar kan terug vinden.

Dit antwoord wekte de verontwaardiging van de Soir, die er de vlaamse kust bijleurde en de bekende bedreiging dat, «indien het zo voortgaat, de frankofonen de vlaamse kust en ontspanningsoorden links zullen laten liggen». De (nog

steeds gebrekkige) toepassing der taalwetten aan de kust heeft intussen geen dezertie van frankofonn tot gevolg gehad, integendeel: recente toeristische statistieken wijzen op een even grote toeloop als vroeger. De frankofonen zullen met een toenemende vervlaamsing van het vlaamse land genoeg moeten nemen, vooral omdat dit proces gepaard gaat met meer dan voldoende taal-faciliteiten voor toeristen, veel meer dan in gelijk welk toeristisch land!

DEKONCENTRATIE...

Voor de zoveelste keer is er weer een wetsvoorstel, om de vennootschappen te verplichten, hun maatschappelijke zetel te vestigen in de gemeente of de agglomeratie waar ze hun bedrijvigheid uitoefenen. Het betreft de overname van het wetsvoorstel Philippart, deze keer door senatoren van de drie traditionele partijen. In een addendum wordt er op gewezen dat dit wetsvoorstel een bijdrage wil zijn tot de dekoncentratie en decentralisatie.

Over dit laatste zwammen de traditionele partijen nu al jaren doch er gebeurt niets. Wanneer de Volksunie ter zake aandringt en initiatief neemt reageren de kleurpartijen niet. Altans niet in het verleden. Nu nemen ze meer en meer V.U.-initiatieven over. Of pogen er een eigen tintje aan te geven. De dag dat er werkelijk met economische dekoncentratie en decentralisatie een begin gemaakt wordt, zullen we kunnen praten. Eerder kunnen we al die plannenmakerij niet ernstig opnemen.

« ONWETENDEN »

Het Vlaams Onderwijscentrum Brussel dat zijn aktie richt op het propageren van nederlandstalig onderwijs in het Brusselse verklaarde vooral tegenstand te ondervinden van de gemeentebesturen van Anderlecht en Molenbeek, resp. de heren Simonet en Machtens. Beide socialistische burgemeesters, kampioenen van het be-

rucht brussels manifest, daarover door een franstalig brussels blad ondervraagd, veinsden «de grootst mogelijke verbazing». Nochtans werd zeer onlangs senator-burgemeester Machtens door zijn bloedeigen partijgenoot en gewezen gemeentesekretaris beschuldigd van sabotage der taaleksamens voor het gemeentepersoneel. Een dergelijke houding verdraagt een mentaliteit, zodat tegenkanting inzake nederlandstalig onderwijs in deze gemeente als zeer waarschijnlijk voorkomt. Het zelfde geldt voor Simonet, verfranser van de grotendeels nog vlaamse gemeente Anderlecht. De verwondering van beide heren is dus zeer, zeer verwonderlijk.

WAAELSE RIJKSWACHT EN « VL »

Een lezer uit Antwerpen meldde ons zijn wedervaren te Mettet in Wallonië, waar hij met zijn wagen waarop de kenletters «VL», als toerist vertoefde en van een waals rijkswachter bevel kreeg, dit kenteken te verwijderen. Er ontstond een hele rel, toen de gendarm versterking kreeg doch het aantal vlaamse omstaanders tot in de vijftig aangroeide. Toen onze lezer weigerde het kenteken te verwijderen, poogde de heetgebakerde Waal dat zelf te doen. De kijkers begonnen de vlaamse leeuw te zingen, wat hen te vergeefs door de rijkswachters werd verboden. Ten slotte poogden ze de VL-bezitter om andere zagezegde overtredingen te verbalizeren en sloeg uiteindelijk een rijkswachter onze man in het gezicht!

Het incident zal zijn beslag voor de rechtbank krijgen. De waalse rijkswacht schijnt intussen niet te (willen) weten dat het kenteken VL in België een niet-verboden kenteken is. Dat blijkt uit het antwoord van twee ministers, desbetreffend door het antwerpse BSP-parlementslid Geldolf ondervraagd. De minister van Financiën verklaarde zich onbevoegd, deze van Verkeerswezen verklaarde dat hij het aanbrenge van het VL-teken niet kon verbieden. Alors?!

(jeevee) Oud-minister Pieter Bogaers — een geboren zwoger, die onlangs wegens zware overwerktheid het voorzitterschap van de jonge Politieke Partij Radikalen moest neerleggen — stelde, toen hij nog in de regering zat, altijd dat in Nederland jaarlijks 125.000 huizen moesten worden gebouwd. Zolang men beneden dit streefgetal bleef, aldus de bewindsman, zou het land er niet in slagen zijn ergste kwaal van na de oorlog, de woningnood, te overwinnen. Niet alleen dienen huizen te worden verschaft aan de jonge gezinnen, maar ook moeten honderdduizenden krotwoningen worden vervangen, niet alleen in de grote steden maar even goed op het platteland. De noeste werker Bogaers was er destijds (twee jaar geleden) in geslaagd de woningproductie sterk op te voeren. Maar het ziet er nu naar uit dat het hoge peil langzaam aan het zakken is.

In het eerste halfjaar van 1968 immers kwamen achtduizend minder woningen gereed dan in dezelfde periode van 1967, namelijk ruim 55 1/2 duizend tegen verleden jaar meer dan 63 duizend. Waarschijnlijk zullen dus dit jaar de 125 duizend van Bogaers niet worden gehaald. Waaraan ligt dat nu? Is de nederlandse bouwvakker minder ijverig? Ontbreken de fondsen voor de voortgezette bouw van de geweldige flatpaleizen die de laatste jaren in de «Randstad Holland» de steden een Amerikaanse sky-line hebben gegeven?

Wel, de eerste verklaring voor de terugloop is vrij simpel. Zij is namelijk een gevolg van het feit dat een paar jaar geleden minder woningen in aanbouw zijn genomen, dat er dus minder werd aanbesteed. Dat hield verband met de planning op lange termijn en mag daarom niet per moment worden bekeken. Vorig jaar bij voorbeeld werd weer voor enkele tienduizenden huizen méér de eerste spade in de grond gestoken.

Maar er is nog een andere oorzaak. In Nederland is het instituut van het eigen woningbezit nog lang niet behoorlijk van de grond gekomen. De grote meerderheid van de huizenbouw is overheidsbouw in een of andere vorm, met premies e.d. Pas de laatste jaren kregen de «eigen bouwers» wat meer ruimte. Op dit moment echter blijkt dat in de zogenaamde vrije sektor vraag en aanbod elkaar zowat in evenwicht houden, zodat een aantal van die geplande vrije huizen niet gebouwd zullen worden. Want wie gaat daar straks nog geld voor neertellen, als hij niet in het minst het plan (en de middelen) heeft om een eigen huis aan te schaffen? De moeilijkheid is echter dat het streef-

WIJ IN NEDERLAND

getal van 125 duizend gevormd wordt door de overheidsbouw én de eigen woningbouw tezamen. Het achterop raken is dus een gevolg van die verminderde belangstelling voor het eigen huis. Om de zaak toch in de plooiën te houden zou men de vijftienduizend «vrije» huizen, die wel gebouwd mochten worden maar die men niet kwijtraakt, moeten omzetten in premie-huizen. Maar dat brengt weer zoveel problemen mee van financiering, arbeidsmarkt, e.d. dat het er niet naar uitziet dat dit jaar het «Bogaersgetal» gehaald wordt. Wat niet alleen spijtig is voor de vele Nederlanders die inderdaad nog in verkrotte huizen wonen, maar ook voor duizenden jonge gezinnen in steden als Amsterdam, die — ja, in 1968 — gehuisvest zijn op een wijze die beschamend is voor dit land.

Er is nog een probleem waarmee men in Nederland al jaren zit. Het heeft weliswaar niet direkt betrekking op de persoonlijke of gezinsomstandigheden, maar oefent op langere termijn wel degelijk invloed uit op de individuele burger. Wij bedoelen de nieuwe gemeentelijke indeling van het land en daarmee samenhangend de opheffing van de kleinere, vooral de kleinste gemeenten. Nu zijn er dat niet zo veel in Nederland. De statistieken wijzen uit dat hier slechts 1,3 percent gemeenten zijn met minder dan vijfhonderd inwoners, terwijl voor bij voorbeeld België dat percentage 20 bedraagt (voor Frankrijk zelfs 63). Ook woont driekwart van de twaalf miljoen Nederlanders in gemeenten met meer dan tienduizend inwoners. In België geldt dit voor de helft van de bevolking. De opheffing van kleine gemeenten is dan ook maar een bijkomstigheid in het hele geval. Waar het vooral om gaat, is de samenwerking tussen de gemeenten, vooral met het oog op de ruimtelijke ordening. De belangen van grotere gebieden eisen vaak die samenwerking, bij voorbeeld in Zeeland en Zuid-Limburg waarvoor trouwens al geruime tijd plannen bij het parlement liggen. Tussen plan en uitwerking gaapt echter vaak een diepe kloof. Bescheiden gemeenten zijn soms zo op hun zelfstandigheid gesteld dat ze slechts onder dwang tot annexatie met buurtgemeenten kunnen worden gebracht. En daarvoor is een wettelijke procedure nodig die wel eens jaren en jaren in beslag neemt.

In enkele gevallen, o.a. de snel groeiende noordbrabantse industriestad Eindhoven, is men tot een vrijwillige samenwerking met de buurtgemeenten gekomen met het oog op wegeaanleg, de stichting van openbare voorzieningen, enz. In Rotterdam en omgeving kwam een andere bestuurskonstruktie (de zogenaamde Rijnmond) tot stand, maar de nadruk kwam daar zozeer op het formele instituut te liggen dat de werkzaamheden in de praktijk tot nu toe weinig spektakulair zijn te noemen. Misschien wrekt zich ook hier dat de gewone burgers te weinig bij de zaak worden betrokken, een algemeen bekend euvel, niet alleen in Nederland trouwens.

Er wordt op dit ogenblik door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten hard gewerkt aan een rapport waarin het hele binnenlandse bestuur onder de loep wordt genomen. Men mag hopen dat dit rapport straks waardevolle richtlijnen zal aangeven voor de overheid. Want een goede ruimtelijke ordening is noodzakelijk voor de maatschappij van de toekomst. En men mag die niet in gevaar laten komen door een alleen maar op chauvinisme en behoudzucht gebaseerde vermeende gemeentelijke zelfstandigheid. Per saldo is het toch al lang «Den Haag» dat feitelijk de dienst uitmaakt.

De stuurhut en de lokalen eronder van de «Montaigle», nieuw schip van de CMB, werden vooraf gemonteerd en volledig uitgerust. Ze werden te Hoboken als een geheel door een kraan op het schip neergelaten en er op gemonteerd. Het ganse bovendeck werd op die wijze op de romp aangebracht. Totaal gewicht: 295 ton.

WIJ nazijn

GRAFSCHEMIS

Deze bedrijvigheid « floereert » tegenwoordig nogal. De aanhouding van een zonderling, verdacht van de systematische grafschenderijen der laatste jaren, heeft geen onderbreking ervan tot gevolg gehad. Ook graven van uitgesproken vlaamse overledenen moeten er regelmatig aan geloven. Zo werd te Gent dezer dagen de pas geplaatste heldenhuldezerk op het graf van de over enkele maanden overleden in vlaamse middens zo verdienstelijke Karel Dochy neergehaald en zwaar beschadigd. De politie volgt een ernstig spoor. We hopen dat men de dader zal vinden, want die grafschendingen nemen stilaan de vorm van een waar schandaal aan. Dat er een politiek tintje aan vast schijnt te zijn maakt het geval te Gent des te hatelijker.

DISKRIMINATIE

Ook op het vlak van de vakantiemogelijkheid is het in ons land niet zoals het hoort. Uit een lijst van erkende kampeerterreinen van de Koninklijke Touring Club van België blijkt duidelijk dat Vlaanderen alweer de rol van Assepoester toebedeeld krijgt. Een blik op de kaart volstaat om vast te stellen dat er in Wallonië (toeristisch nochtans voor de helft minder druk dan Vlaanderen) dubbel zoveel erkende kampeerterreinen zijn dan in Vlaanderen. De Touring Club moet dringend haar erkenningspolitiek inzake kampeerterreinen herzien wil ze straks nog bij zijn. Al kunnen alle Vlamingen vanzelfsprekend beter bij de VKT terecht!

OP ZIJN LUKS

De Belgische Vereniging voor Oudheidkunde en Geschiedenis met plaatselijke afdelingen in Vlaanderen, Wal-

lonië en Brussel hield twee jaar geleden haar kongres te Brugge. Alles verliep er in de twee voornaamste landstalen. Dit jaar wordt het kongres te Luik gehouden met 71 referaten en mededelingen in het Frans, vier in het Nederlands en twee in het Duits. Op deze « royale » luikse geste reageerden de vlaamse afdelingen met de bedreiging, een eigen vlaamse federatie op te richten en aan de minister voor Nederlandse Kultuur 50 % van de rijkssubsidies te vragen. Het is het enig passend antwoord op deze zoveelste grofheid.

HEROPENING DER SCHOLEN

Binnen drie weken openen de scholen weer hun deuren. Het is vanzelfsprekend dat de vlaamse ouders in het brusselse hun kinderen naar vlaamse scholen sturen al kan niet genoeg aangedrongen worden, opdat ze dit zouden doen ten einde de brusselse verfransers geen schijn van kans te laten om te beweren dat « er toch geen belangstelling voor vlaamse scholen bestaat ». Een dichte vlaamse schoolbevolking in het brusselse is tevens een waarborg dat de beloofde nieuwe vlaamse scholen (10 per jaar) er komen. Het recente verleden toonde aan dat het nakomen van deze belofte nog erg mank gaat.

Daarom drukken we onze waardering uit voor het Vlaams Onderwijscentrum Brussel, dat niets onverlet laat om de vlaamse school in het brusselse te propageren.

ONWETTELIJK

Nog in verband met de heropening der scholen moeten we andermaal wijzen op de onwettelijkheid, die er in bestaat in de lagere klassen de franse lessen zoveel als verplichtend te maken. We maken de ouders

en onze V.U.-gemeenteraadsleden er op attent dat wettelijk gesproken geen enkel kind kan verplicht worden, « vrije » taallessen te volgen. Er dient dan ook krachtig te worden geprotesteerd tegen dit nauwelijks verkapt taalimperialisme, dat zowel van pedagogisch als van volksnationaal standpunt ten stelligste dient veroordeeld te worden. Daarom : vlaamse ouders, vlaamse onderwijskrachten, vlaamse gemeentemantarissen, laat U aan deze fakultatieve taallessen niet vangen en gaat resoluut tegen elke poging daartoe in.

BELASTINGSKANTOOR KINSJASA

Het inrichten van schoonheidswedstrijden schijnt, en is begrijpelijkerwijze, een heel kostelijke geschiedenis. De toeristische en andere voordelen wil wel iedereen, maar de prijs ervoor betalen is een

andere geschiedenis. Daarom zijn er steeds minder kandidaten om deze wedstrijden in te richten. Behalve als het geld toch van iemand anders komt : zo komt het dat Miss Europa in onze vroegere kolonie zal verkozen worden, konkreet te Kinsjasa en dus in tegenwoordigheid van president-generaal Mboetoe. Hoeveel dat kosten zal? Geen zorg. De president-generaal beschikt immers als volwassen jonge man (hij is enkele weken jonger dan Baudouin premier, roi des Belges) over de vele miljoenen van de belgische ontwikkelingshulp.

Waarom zouden we eigenlijk onze belastingsbrief niet rechtstreeks van het belastingskantoor te Kinsjasa krijgen? Dat zou dan nog een rationele besparing zijn!

AFREAGEREN ?

Een nederlands blad beweert de verklaring voor de censuurwoede van de belgische gerecht-

telijke instanties gevonden te hebben. De belgische overheid, aldus het blad, is in het algemeen nogal vervolgziek en repressief tegen alles wat er in Vlaanderen gebeurt. Na de steeds verder gaande doorbraak van de Volksunie en daarmee toenemende vlaamse bewustwording in alle lagen van de bevolking, zou men de vlaams-nationalisten niet meer aandurven. Omwille van een apparaat, dat geheel op repressie is ingesteld en als gevolg van zijn eigen automatisme, zou de overheid in Vlaanderen de « vlaamse leemte » nu vullen met te pas en te onpas op te treden tegen al dan niet vermeende pornografie.

Er zit wel muziek in deze « verklaring », maar wanneer het in Vlaanderen weer gaat spannen zal blijken dat deze uitleg toch niet helemaal ad rem is. Trouwens : haar oude « vlaamse ziekte » speelt de belgische overheid niet ineens kwijt.

ENBACH MAŠIO I MANNA!

Jedan izjednačen, to je ukratko pi. Pored Vere Nikolić koja je u pski rekord, dva bacača kugle, Hoffman, drugi iz SR Njemačke — od nekoliko sati u Sokolovu i u

Jedna-
rindler
60 m
noja

SPORTSKE NOVOSTI

Broj 3427 (1747) * ZAGREB, 22. VII 1968. * Cijena 0,50 nd
DM 0,70 * Austr. šil. 3,70 * Švic. fr. 0,50 * Lit. 80.

Flamanac Van Springel pobjednik TOURA?

AUXERRE, 21. jula — Danas na pusti gradskog stadiona Vincennes u Parizu završava biciklistička utrka, 53. po redu Tour de France. U 20. i 21. etapi pobjedili su za redom dva belgijska vozača, a u općem poretku Flamanac Herman van Springel nadmašio je latu majicu vodećeg 12 sekundi ispred San Miguela (Sp). 18 sekundi ispred Janasena (N) i 58 sekundi ispred Tajjana Bifasaja.

Mnogi predviđaju i predviđaju da će van Springel osvojiti titulu. On je u prošlim danima bio u najboljoj formi. Njegov rival Erik van Springel je također u sedmi dan nastupio na

In een kroatisch blad — dat al een paar weken geleden van de pers kwam — vonden we de vrangende titel « Wint de Vlaming Van Springel de Ronde? » In Joegoslavië blijkt men het dus oneens te zijn met de hardnekkige gewoonte van onze inheemse sportjournalisten, al onze renners steeds weer hardnekkig « Belgen » te heten.

EKONOMISCH FEDERALISME OF UNITAIRE EKONOMIE ?

Het colloquium dat onder bovenstaande titel in « De Standaard » van 1 augustus verscheen is — hoe belangwekkend en aktueel ook — niet van aard enige opheldering te verschaffen over het begrip « economisch federalisme ». Integendeel ! Het zal de verwarring die dienoftrent bestaat nog vergroten. Het gesprek werd een aarzeland tasten naar de richting die interne belgische economische politiek dient uit te gaan, ingevolge de vlaamswaalse problematiek, die essentieel van politieke aard is.

Nergens heb ik een poging ontdekt om het federalisme, laat staan het economisch federalisme, te bepalen. Daarover werd geen woord gerept. Men had het onderwerp kunnen begrenzen door voorop te stellen dat men alleen zou spreken over de weerslag die een staatkundig federalisme op de vlaamse, respectievelijk de waalse economie zou kunnen hebben. Ook dat heeft men jammer genoeg zelfs niet gedaan. Maar moest men het probleem onder die optiek behandeld hebben, dan nog zou ik zeggen dat zulks met

« economisch federalisme » niets of weinig te maken heeft.

Economisch federalisme moet inderdaad iets te maken hebben met het begrip federalisme zelf. Welnu, federalisme betekent altijd een herverdeling, een herstructurering der politieke beslissingsmacht op basis van de tot de federatie behorende volksgemeenschappen en hun regionale en lokale bazisgemeenschappen.

« Economisch » federalisme kan dus niet anders dan een herverdeling, een herstructurering van de economische beslissingsmachtes tot voorwerp hebben.

Waar het politiek federalisme er naar streeft de mens en de volksgemeenschap waartoe hij behoort te bevrijden van de unitaire en centralistische nationale staten om hem en haar volwaardig in te schakelen in zijn natuurlijke federatie(s), daar heeft het economisch federalisme tot opgave de ware economische democratie te scheppen, d.w.z. de mens te bevrijden van de macht van het geld en hem het recht te schenken en de plicht op te leggen tot aktieve participatie in de eko-

nomische sektor : deze namelijk die de produktie van goederen en diensten tot voorwerp heeft.

Het mag toch verwondering baren dat in een zo eminent en geleerd gezelschap als dat van ons colloquium op dat vlak geen enkele eigentijdse klank te beluisteren viel. De wereld gonst nochtans van deze geluiden.

Overal ter wereld roept de bewust geworden mens op nieuwe structuren waarin vrijheid en verantwoordelijkheid, medezeggenschap en aktieve deelname wordt opgevorderd en waarin de mens zijn persoonlijke status en gestalte zou krijgen. Overal protesteert men tegen de schijn-demokratie.

Zeker, men heeft in het colloquium de mens niet vergeten, maar altijd werd hij benaderd als voorwerp, niet als onderwerp, niet als kreatief schepsel. Dit colloquium was daarom eerder verhelderend in deze zin : dat het precies bewijst hoe de mens nog altijd gezien wordt door het establishment als een produktieagent, een rad in het arbeidsbestel. Men is bereid het wiel te smeren. Men denkt aan werkverschaffing en spreiding van materiële welvaart. Het nationaal inkomen, het B.N.P. en de verdeling ervan schijnen nog immer de grondslag van het menselijk welzijn te vormen. Sociaal-economisch zijn deze factoren natuurlijk uiterst belangrijk. Maar materiële welvaart biedt geen enkele garantie voor vrijheid, voor persoonlijke deelname en macht in het maatschappelijk bestel, biedt geen enkele waarborg voor demokratie.

De federalistische revolutie, (daartoe is geen geweld nodig), het politiek, het sociaal en economisch federalisme wil en zal de politieke, de sociale en economische structuren ombouwen opdat er een einde zou gesteld worden aan een toestand waarin de mens — hij heette Vlaming of Waal, hij weze boer of arbeider, hij weze blank of zwart — het recht op de mogelijkheid ontnomen werd om te zijn wat hij is : persoon en lidmaat, vrij en verantwoordelijk, werker en medewerker, existentie en coëxistentie. Daarom schenkt federalisme nationale autonomie aan de mens en aan de gemeenschappen, maar ook aan de sociale en economische instellingen, verenigingen en maatschappijen. De grenzen dezer autonomie worden evenwel overal getrokken waar het overschrijden de rechten van de evenmens of van andere gemeenschappen schendt.

Federalisme dat deze beginselen niet erkent, dat als een louter staatkundig concept wordt gehanteerd, biedt geen enkele veiligheid voor de zending van de mens. Kapitalistische en kollektivistische staten kunnen het federalistisch beginsel immers ombuigen ten nadele van de menselijke vrijheid.

Het ware federalisme, het economische inbegrepen is een visie op mens en maatschappij, is een wereldbeschouwing, open en soepel, pluralistisch en humaan, personalistisch en sociaal, waarvan het eeuwig zorgkind is : de roeping van de vrije mens.

Voor een paar weken werd op een perskonferentie in het senaatsgebouw (ja, ja, dat mag allemaal van Struye als het maar tegen de Vlamingen gaat! in de Kamer mocht dat niet!) het ondertussen berucht geworden manifest van de brusselse frankofone parlementariërs voorgedragen.

Niet omdat dit manifest werkelijk bepalend zou zijn voor de oplossing die vroeg of laat toch aan de gemeenschapsproblemen zal moeten gegeven worden, maar wel omdat het kenmerkend is voor de egoïstische geestesgesteldheid waarmede de brusselse frankofonen de gemeenschapsproblemen benaderen, wijden wij daaraan onderhavige bijdrage, steeds met het doel de niet te Brussel wonende Vlamingen op de hoogte te houden van de jongste ontwikkelingen van die problemen.

Wij laten hier dus een vertaling van de hoofdpunten van dit manifest volgen, met enkele persoonlijke commentaren, maar vooraf wensen wij onze lezers attent te maken op een bijzonderheid die niet van belang ontbreekt, en waaraan in de dagbladen geen aandacht is geschonken, met name de totale afwezigheid van het woord hoofdstad in de tekst van het manifest zelf, noch in de toelichtingen ervan. Dit verzuim achten wij opzettelijk, omdat de opstellers aldus het argument van vlaamse zijde, dat Brussel geen gewone stad is maar wel de hoofdstad van een tweetalig land met nederlandstalige meerderheid, uit de weg willen gaan. Het is van hennentwege een bewijs van onoprechtheid, aldus wetens en wilens het probleem in een vals daglicht te stellen, want het is juist de hoedanigheid van hoofdstad die het zwaartepunt van alle betwistingen rondom het statuut van Brussel uitmaakt.

het licht van de economische, sociologische en urbanistische realiteiten, rekening houdende met de rechtstreeks uitgesproken wil van de bevolking van de randgemeenten ».

Kommentaar. Dit is een van de zwaartepunten van de brusselse eisen : de landhonger! Kan aan die realiteiten niet worden voldaan, zonder dat die gemeenten moeten ingelijfd bij de agglomeratie en moeten verfranst worden? Zal er dan nooit een einde komen aan de veroveringszucht van wat minister De Saeger eens genoemd heeft het brusselse waterhoofd?

De Leopoldwijk werd bij Brussel ingelijfd in 1853, de Louizalaan en het Terkameren bos in 1864, een groot gedeelte van de wijk van de Antwerpse Steenweg in 1897, de rest daarvan en ook Laken, Nederover-Heembeek en Haren in 1921, en later nog kwam de Beurt aan Jette en aan Gansboren, St. Agatha-Berchem en Evere, terwijl nu de zes randgemeenten Wemmel, Kraainem, Wezembeek-Oppem, St. Genesius-Rode, Linkebeek en Drogenbos (nogmaals 55.000 inwoners!) op de wachtlijst staan, zonder te spreken van de duistere plannen om nog twintig à dertig vlaamse gemeenten voor aanhechting rijp te maken.

Wij hebben het reeds zo vaak gezegd : het staat de frankofone Brusselaar totaal vrij zich om het even waar te gaan vestigen, maar in het éentalig vlaams landsdeel moet hij zich aanpassen aan zijn nieuwe omgeving, en mag hij de autochtone bevolking niet naar zijn pijpen willen doen dansen. De Vlamingen passen zich aan in Wallonië; de frankofonen moeten hetzelfde doen in Vlaanderen.

Punt 3. « Het behoud van de eenheid

overal waar de Vlamingen de frankofone ambtenaren in het Frans kunnen te woord staan, zijn er natuurlijk geen « vlaamse behoeften ». De h. Liénart zal er wel weten voor te zorgen dat al wie tot bij hem geraakt Frans zal spreken.

Vice-gouverneur Cappuyens heeft trouwens in een nota voor de ter ziele gegane nutteloze commissie Meyers (kostenrekening meer dan 4.5 miljoen!) reeds opgemerkt, dat de werkelijke behoeften veel hoger liggen dan zij officieel worden aangeslagen, omdat al te veel zaken in het Frans worden afgehandeld, waar dit normaal in het Nederlands zou moeten gebeuren.

Het komt alles hierop neer, dat de brusselse gemeentebesturen éentalige frankofonen willen blijven benoemen, terwijl éentalige Vlamingen nooit enige kans zullen krijgen.

Bovendien is er in het manifest, en evenmin op de perskonferentie, geen gewag gemaakt van de maatstaven tot vaststelling van die behoeften. Die zullen natuurlijk bepaald worden door diegenen die overal de leugenachtige bewering gaan uitbazunen, dat de frankofonen 80 à 85 t. h. van de brusselse bevolking uitmaken. Het feit alleen reeds dat zulke belachelijk gekke cijfers naar voren worden gebracht, bewijst dat de frankofonen enkel op annexatie uit zijn.

Zij verwerpen hardnekkig het stelsel van de subnationaliteit en de inschrijving van de bevolking in een dubbel taalregister, omdat hun leugens dan als een kaartenhuisje zouden ineensinken.

Wat kan er nauwkeuriger zijn dan dat personen die uit een nederlandstalige of een franstalige gemeente naar Brussel komen

kleurpartijen geesten opgeroepen, die zij nu niet meer kunnen bezweren. Tientallen jaren hebben zij te Brussel en in de voorsteden de ontvlaamsing met alle middelen bevorderd. Via de aanvankelijke tweetaligheid hebben zij de éentaligheid bewerkstelligd, en tans zien zij met verbijstering het ontwaken van de adder die zij zoveel jaren aan hun boezem hebben gekoesterd : de éentalige frankofone Brusselaar! Met het F.D.F. als drijvende kracht zijn in de brusselse afdelingen van de kleurpartijen de middenpuntliedende krachten losgekomen, die zich gegroeped hebben rondom de slogan « Brussel aan de Brusselaars » met als geheime drijfveer « Brussel aan de frankofone Brusselaars ».

Onder de ondertekenaars van het manifest zijn er vogels van alle pluimage, en sommigen onder hen schijnen wel beschaamd te zijn voor de woordexcessen van de anderen. Tegenover de ontboezemingen van de FDF'er Lagasse, die aanprijkt dat de brusselse frankofonen moeten solidair zijn met die van Wallonië, opdat de franse gemeenschap van België niet tot slaaf van de Vlamingen zou worden gemaakt, en de bespottelijke onzin van de PSC'er Persoons, die beweert dat het vlaams nationalisme streeft naar segregatie en naar de unilaterale inpalming van de macht en de vernietiging van al wat daarbij in de weg staat, zijn er ook de ogenschijnlijk geruststellende verklaringen van de anderlechte burge-meester Simonet, die in een vraaggesprek met « Le Soir » met betrekking tot de positie van de Vlamingen te Brussel zegt :

« De Vlamingen hebben het recht te eisen dat Brussel ook hun hoofdstad is, met wat daaraan vastzit als effectieve mogelijk-

het brussels manifest

Waar Destrée in zijn berucht geworden « Lettre au Roi » zegt : « Sire, ils (les Flamands) nous ont volé la Flandre » kunnen wij terecht antwoorden « Ils (de Walen) nous ont volé Bruxelles ».

Hierna de hoofdpunten en ook commentaar :

Punt 1. « Vrije keuze van onderwijstaal, waarvan de daadwerkelijke uitoefening zal gewaarborgd worden door het bestaan van volwaardige onderwijsetsnetten, beantwoordende aan de objectief vastgestelde behoeften ».

Onze commentaar : Deze vrije keuze bestaat en heeft altijd bestaan voor de frankofonen. Zij vragen die enkel, om dwang te kunnen oefenen op de vlaamse ouders opdat zij, tegen alle gezonde pedagogische beginselen in, hun kinderen naar franstalige klassen zouden kunnen sturen. De frankofonen weten best dat onderwijs in een andere taal dan de moedertaal een pedagogische misdaad is, waaraan zij trouwens hun eigen kinderen weigeren bloot te stellen. De ogenschijnlijke goede gezindheid tegenover de vlaamse ouders waar zij het hebben over volwaardige onderwijsetsnetten doen zij evenwel al dadelijk te niet met daaraan de schijnheilige voorwaarde van de « objectief vastgestelde behoeften » te koppelen. Iedereen weet hoe voor een paar jaren de h. Kint is verguisd en belachelijk gemaakt, en hoe aan de door hem toegepaste methode alle wetenschappelijke waarde werd ontzegd. Maar in dit verband zouden wij van een van die verguisers, de CVP-schepen van Ukkel, José Demarets, wel eens willen vernemen op grond van welke wetenschappelijke of objectieve maatstaven de gemeente Ukkel (77.000 inwoners!) oordeelt dat het niet nodig is vlaamse klassen op te richten?

Vele brusselse gemeenten vertikken het vlaamse scholen op te richten, zodat het Rijk de last en de kosten daarvan op zich heeft genomen, wat tenslotte een financiële belasting is voor gemeenten die in hun plicht te kort schieten.

Punt 2. « Normale ontwikkeling van de agglomeratie buiten de 19 gemeenten, in

van het brussels economisch gewest, en de verzekering aan de werkers van dit gewest, ongeacht hun taal, van dezelfde rechten op werkgelegenheid, economische ontwikkeling en welvaart als de werkers van de andere gewesten ».

Onze commentaar : dit punt doet wel enigszins verrassend aan, wanneer men weet dat het welvaartspeel van het arrondissement Brussel ver uitreikt boven dat van het gehele land, en nog verder boven dat van de vlaamse arrondissementen. Toch zouden wij dit punt volkomen kunnen bijvallen, indien wij de brusselse parlementariërs zich zouden zien inspannen voor de bestrijding van de werkloosheid en de pendel, die in Vlaanderen nog steeds veel hoger zijn dan in Wallonië. Maar daar de bekommerning van de frankofone parlementsleden echter niet uitgaat naar de vlaamse werkers, lijdt het geen twijfel dat het hun bedoeling is éentalige frankofonen te kunnen doen benoemen (vliegveld te Zaventem, de verschillende brusselse gemeentediens, enz.). Voor ons is het echter vanzelfsprekend dat frankofone éentaligen geen aanspraak kunnen maken op betrekkingen waarvoor tweetaligheid een wettelijke vereiste is.

Met de formulering « het behoud van de eenheid van het brusselse economische gewest » wordt geen ander doel nagestreefd dan Brussel toe te laten alle zaken aldaar verder in het Frans te bediscen, zodat de wet op de ver vlaamsing van het bedrijfsleven dode letter zou worden.

Punt 4. « Democratisch bestuur, op grond van het algemeen stemrecht, van de gezamenlijke agglomeratie, en door diensten waarvan de taalstructuur beantwoordt aan de werkelijke behoeften, en niet ingegeven is door een streven naar theoretisch kwantitatief evenwicht tussen de vertegenwoordigers aan de beide taalgemeenschappen ».

Onze commentaar : hier komt nogmaals de aap uit de mouw! De hoofdklemtoon ligt natuurlijk om de uitdrukking « werkelijke behoeften »! Die behoeften worden bepaald door de frankofone ambtenaren :

wonen, in een afzonderlijk bevolkingsregister worden ingeschreven, met al de administratieve gevolgen van dien. Van dit werkelijk wetenschappelijk criterium willen zij absoluut niet weten, omdat de Vlamingen dan aan hun greep zouden ontsnappen. De huidige inwoners zouden kunnen ingedeeld worden in de ene of de andere groep, op grond van hun herkomst of van een vrijwillige verklaring. Indien de brusselse autoriteiten werkelijk te goeder trouw en eerlijk zijn, dan moeten zij dit stelsel aanvaarden als het enige dat in staat is werkelijk gezonde en evenwichtige toestanden te scheppen. Het spreekt vanzelf dat dit een reusachtig werk zou zijn, dat echter in ons computertijdperk niet onmogelijk moet zijn.

Punt 5. « De instelling, in de gemeenten van de agglomeratie, van de éentaligheid van de individuen en van de tweetaligheid van de diensten ».

Onze commentaar : dit is een van de wensdromen van de frankofonen : de mogelijkheid om in alle overheidsdiensten éentalige frankofonen te benoemen. Een premie dus om de luiheid en de onwil om Nederlands te leren, te belonen. Waar in de éentalige landsdelen de diensten éentalig, en dus ook de ambtenaren éentalig mogen zijn, is het maar logisch dat in het tweetalig hoofdstedelijk gebied de bedienden tweetalig zijn. Logika voor alles! Het beginsel moet luiden, dat de ambtenaren er zijn voor de bevolking die ze betaalt, en niet de bevolking voor de ambtenaren. Iedereen moet, iedereen kunnen te woord staan.

Hoe men het ook kere of draaie, de basis van de huidige moeilijkheden te Brussel is de bekende afkeer van de Walen om Nederlands te leren. De overtalrijke Walen die sinds 1830 zich in staatsdienst te Brussel zijn komen vestigen, vertikken het steeds Nederlands te leren : de hoogste functies waren toch voor hen weggelegd. Maar de Vlamingen moesten wel Frans leren om een klein overheidspostje te bekommen.

Gelijk de leerling-toevenaar hebben de

heid er hun taal te spreken, hun cultuur te ontwikkelen, hun kinderen op te voeden en hun zaken af te handelen zoals zij dit wensen, d.i. in het Nederlands. Ik ben bereid mij aan te sluiten bij elke actie ter bevordering van een zo ruim mogelijke tweetaligheid, maar waarvan de modaliteiten zouden bepaald worden via een open bespreking en niet inachteming van de beginselen van vrijheid en van gelijke behandeling voor alle Brusselaars ».

Ook andere minder heetgebakerde ondertekenaars dan Lagasse en Persoons hebben zich uitgelaten in dezelfde zin als de h. Simonet. Het weze ons echter veroorloofd te zeggen dat al die mooie verklaringen enkel woorden in de wind zijn, zolang zij niet gestaad worden met daden. En voorlopig blijven die daden uit.

De h. Simonet zegt dat het manifest geen oorlogsverklaring is, maar wel een poging is om een dialoog tot stand te brengen. Laten we dan zeggen, dat de « manifesters » het wel erg slecht hebben aangepakt, en dat een dialoog uitgesloten blijft, zolang niet meer politieke werkelijkheidszin aan de dag wordt gelegd.

De toepassing van het brusselse manifest zou enkel tot gevolg hebben, de evolutie in de zin van de francéentaligheid nog te bespoedigen. Alles wel beschouwd is er in het manifest slechts één enkele grondgedachte te onderkennen : het brusselse frankofone streven naar franse éentaligheid en gebieds-roof.

De hoofdstad zou aldus meer en meer vervreemden van de nederlandstalige meerderheid van het land. Het brusselse onbegrip heeft dan ook de jongste jaren de radikalizing van Vlaanderen de jongste jaren in de hand gewerkt. Dit onbegrip is de gedroomde gangmaker geweest van de centrifugale krachten van het separatisme, en het zal de oorzaak er van zijn, indien het roer niet wordt omgegooid, dat Brussel eertlang niet meer als hoofdstad zal aanvaard worden door de meerderheid van 's lands bevolking.

VOOR HET EERST IN BELGIE:

PRODUKT PER INWONER IN VLAANDEREN HOGER DAN IN WALLONIE

Uit het maartnummer van het Statistisch Tijdschrift kan men de gegevens putten betreffende de verdeling over provincies en taalstreken van de toegevoegde waarde per bedrijfstak en van het totaal binnenlands produkt. De cijfers hebben betrekking op de jaren 1965 en 1966, en wat dit laatste jaar betreft zijn ze nog slechts voorlopig.

Uit deze schat van gegevens en statistieken zullen we het deel halen, dat onze lezers het meest zal interesseren. Eerst de vergelijking van de produktie in de verschillende provincies en taalstreken. Opvallend is de eerste plaats van Brabant met 223 miljard in 1966 of 28 % van het totaal. Hierbij moet men aanstippen dat alleen reeds het arrondissement Brussel met 184 miljard een groter produkt voortbrengt dan eender welke vlaamse of waalse provincie! Deze komen in de volgende rangorde: Antwerpen (137 miljard of 17 %), Henegouwen (94 miljard of 12 %), Luik (90 miljard of 11 %), Oost-Vlaanderen (89 miljard of bijna 11 %), West-Vlaanderen (81 miljard of 10 %), Limburg (40 miljard of 5 %), Namen (27 miljard of 3 %) en Luxemburg (13 miljard of 2 %).

Voor Vlaanderen betekent dit 371 miljard of 46,7 %, voor Wallonië 239 miljard of 30,1 %, en voor het arr. Brussel 184 miljard of 21,6 %. Sedert 1955 betekent dit een voortdurende stijging van het vlaamse aandeel (van 44,2 % via 45,3 in 1960 tot 46,7 in 1966). Terwijl Brussel rond 23 % stagneert gedurende de laatste jaren (komende van 21,6 % in 1955), gaat het met Wallonië steeds verder achteruit: 34,2 % in 1955, 31,7 % in 1960, 30,1 % in 1966.

Natuurlijk moet hierbij de bedenking gemaakt worden dat het absolute totaal der produktie moet getoetst worden aan het aantal inwoners, en in het bijzonder aan het aantal actieve werknemers der verschillende streken. Daarom werd ook een tabel gepubliceerd van het produkt per inwoner.

Daaruit blijkt dat voor de eerste maal Vlaanderen Wallonië voorbijsteekt met 76.700 fr tegen 75.400 fr, terwijl Brussel met 121.200 fr veruit aan de spits staat. Dat blijkt nog duidelijker bij de omzetting van deze cijfers in verhoudingen: wanneer het Rijk een produkt per inwoner van 100 heeft, komt Vlaanderen slechts aan 92,1 en Wallonië aan 90,5. Brussel bereikt de abnormale hoogte van 145,5. Voor de vlaamse provincies luiden die verhoudingen: Antwerpen 109,8 — Brabant 126,7 — Limburg 75,6 — Oost-Vlaanderen 82,2 en West-Vlaanderen 93,9.

Ook de evolutie in de vlaamse provincies van 1955 af geeft aanleiding tot enkele opmerkingen: alle vertonen ze in verhouding tot het Rijksgemiddelde een stijging, die in Antwerpen en West-Vlaanderen het sterkst is, behalve dan in de probleemprovincie Limburg waar een scherpe daling plaats vond tot 1963, waar na het dieptepunt van 68,1 (tegenover rijksgemiddelde 100) terug een stijging begonnen is tot 75,6 in 1966. De vier waalse provincies vertonen een jaarlijkse vermindering.

In Brussel ligt het produkt per inwoner in 1966 58 % boven dat in Vlaanderen en 61 % boven dat in Wallonië. Op het provinciale vlak hebben enkel Antwerpen en Luik een produkt per hoofd dat groter is dan het rijksgemiddelde, terwijl Limburg en Luxemburg er het slechtst aan toe zijn. Het Statistisch Tijdschrift voegt aan zijn commentaar toe, dat voor wat Brussel aangaat enige omzichtigheid geboden is, omdat de zeer belangrijke pendel naar de hoofdstad het produkt per inwoner enigszins vervalst. Toch is deze afwijking niet zo groot dat geen geldige

besluiten zouden kunnen gemaakt worden aan de hand van de gegeven cijfers. Zo schrijft de auteur o.m. dat «Vlaanderen het meest dynamische landsgedeelte schijnt geworden te zijn, en Brussel blijkbaar heeft voorbij gestreefd.» De groeipercenten van 1966 zijn (na de vertraging in 1965) nog steeds laag in Brussel, Wallonië en het Rijk; in Vlaanderen daarentegen treedt een versnelling op. Inderdaad stellen we vast dat het geografisch produkt in vaste prijzen t.o.v. 1963 (= index 100) voor Vlaanderen in 1965 112,2 bedroeg en voor 1966 116,5. Voor Wallonië en Brussel was dat resp. 108,4 en 109,6 en 110,3 en 113,8.

Per sektor daalde in Vlaanderen de primaire (landbouw) verder van 97,5 tot 95,0 (index 1963 = 100), terwijl de sekundaire (nijverheid) steeg van 116,4 tot 122,6 en de tertiaire (handel en diensten) van 111,2 tot 113,3. Het is dus vooral aan zijn industriële expansie dat

Vlaanderen zijn gestegen produktie te danken heeft. Dat is natuurlijk een zeer algemene vaststelling, die niet zo heel veel aarde aan de dijk brengt. Daarom heeft het zijn nut, even per bedrijfstak te gaan zien welke evolutie gebeurde in Vlaanderen, van 1965 naar 1966.

En voor wat de landbouw betreft is het vlaamse aandeel in de nationale produktie ongewijzigd gebleven op 56,2 % (of 26 miljard in 1966). Toch betekent dit een vermindering in absolute getallen (½ miljard voor gans België). De extractieve nijverheid (mijnen en steengroeven) vertoont eveneens een daling in absolute cijfers, maar voor Vlaanderen daarentegen een lichte stijging tot 5,7 miljard of 36,2 % van het totaal.

Bij de overige nijverheidstakken is de toestand als volgt: Tabel 1.

De tertiaire sektor (handel en diensten) wordt steeds belangrijker in de welvaartstaat. In de vijf rubrieken bedraagt het vlaamse aandeel: Tabel 2.

Bij deze laatste rubriek moet opgemerkt worden dat de provincie Antwerpen met de wereldhaven reeds meer dan 18 miljard produceerde in 1966, wat een aandeel van 31 % van gans België betekent.

Hier weer een opmerking: niettegenstaande een lichte procentuele achteruitgang ziet men in cijfers een enorme aangroei: van 78 miljard in 1965 naar 86 miljard in 1966. Het aandeel van het arr. Brussel in de dienstensektor bedraagt ¼ van het totaal. Zal de dekoncentratie en de decentralisatie hieraan iets veranderen?

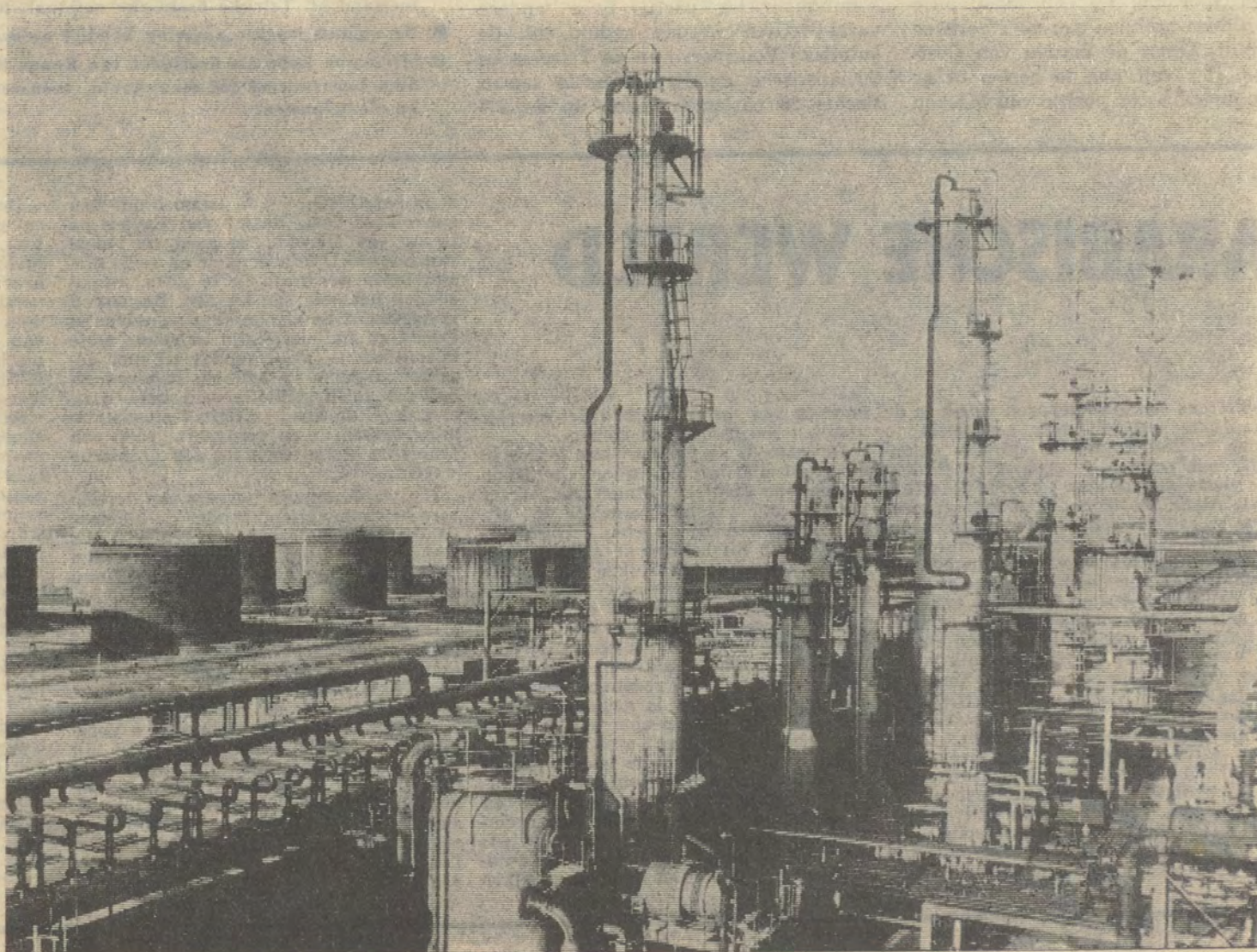
E. SLOSSE.

Tabel 1 :

Voedingsnijverheid en tabak :	24,8 miljard of 55,4 % (- 0,2)
Textiel :	15 miljard of 73,3 % (+ 0,2)
Kleding en schoeisel :	6 miljard of 57,9 % (- 0,5)
Hout en meubelen :	7,4 miljard of 69,1 % (+ 0,4)
Papier, drukkerij, uitgeverij :	4,1 miljard of 32,6 % (- 0,3)
Chemie en aanverwante nijverheid :	5,3 miljard of 39,1 % (- 0,4)
IJzer- en staalnijverheid :	geen splitsing berekend
Non-ferro metalen :	geen splitsing berekend
Metaalverwerkende nijverheid :	32,2 miljard of 47,6 % (+ 2,3)
Garages :	4,3 miljard of 47,5 % (+ 1,0)
Andere verwerkende nijverheid :	5,3 miljard of 63,8 % (+ 1,0)
Bouwnijverheid :	26,2 miljard of 47,7 % (+ 2,2)
Elektriciteit, gas en water :	7,4 miljard of 46,3 % (+ 1,8)

Tabel 2 :

Handel :	35,6 miljard of 41,7 % (- 0,4)
Financiële diensten en verzekering :	9 miljard of 28,7 % (+ 0,7)
Woongebouwen :	22,3 miljard of 43,6 % (+ 0,4)
Vervoer en verkeer :	30,7 miljard of 52 % (+ 0,1)
Diensten :	86,2 miljard of 45 % (- 0,1)

de WIJ de wereld

KOMPROMIS

Dezelfde dag dat in de westerse pers eerste balans werd opgemaakt van de besprekingen te Cierna en Bratislava en dat velen meenden te mogen besluiten tot een overwinning van « het gezond verstand » of van Praag tout court, kwam het bericht door dat de pers te Praag tot matiging werd aangezet. Het was te verwachten dat Moskou niet de enige partij zou geweest zijn om toegevingen te doen. Het is nu duidelijk, en het ligt in de lijn van de normale verwachting, dat ook Praag toegevingen heeft moeten doen. Cierna en Bratislava hebben aanleiding gegeven tot een kompromis, waarbij men dient vast te stellen dat het Kremlin zogenaamd wel naar Canossa (i.c. Cierna) wou gaan, doch deze gang slechts over had tot het bewerken van een rem op het liberaliserings- of demokratizeringsproces te Praag.

Het ging het Kremlin vooral om volgende concrete zaken: de censuur op de pers en alle publikaties in Tsjecho-Slovakije, het behoud van de primordiale positie van de kommunistische partij in dat land, het behoud van Praag in het Pakt van Warschau en ten slotte de niet te versmaden economische voordelen in de handel met Tsjecho-Slovakije, die niet alleen een drukkingsmiddel bij uitstek is doch winstgevend voor Moskou bovendien, vermits Rusland zijn satellietstaten verplicht tot goederenaankoop boven de gemiddelde wereldprijs en tot verkoop onder deze prijs. In het Westen huldigen trouwens de economische grootmachten gelijkaardige praktijken, zij het niet zo flagrant. De bevestiging van de economische solidariteit is slechts de mooie façade waarachter zich een economische vazaliteit verbergt. Vergeten we trouwens niet dat de liberalisatie in Tsjecho-Slovakije is begonnen met kritiek op het economisch wanbeleid van het Novotny-regime, welk beleid de gevolgen van de economische horigheid aan Moskou nog verscherpte en waartegen Dubcek door verscheidene maatregelen poot in te gaan.

We lopen wellicht vooruit met deze vaststelling, doch men mag het economisch element in de voorbije crisis niet onderschatten. Er is trouwens geen oplossing voor gevonden, want Praag heeft met zijn verplichtingen tegenover het Sovjetblok en een onomwisselbare munt weinig kans op een uitbreiding van de handel met het Westen, welke uitbreiding trouwens juist nu « verdacht » zou aandoen.

Praag zal het vuurtje van de hervormingen voorlopig op een lager pitje moeten doen branden dan vóór de twee konferenties met de harden van Oost-Europa. Het valt nog te bezien of er aan de monolithische positie van Moskou

werkelijk iets veranderd is. Men is veeleer geneigd te spreken van een pauze, waarin Dubcek een kans krijgt om zijn programma te verwezenlijken, weliswaar met een grote volkse steun alsmede deze van Tito, Kadar, Ceausescu en de franse en italiaanse kommunistische partijen, die er als westerse communisten alle belang bij hadden, geen tweede Boedapester « geloofsafval » onder de ogen te moeten zien. Ook is voorlopig het europees evenwicht gehandhaafd, zowel naar wens van Oost-Europa als naar wens van het Westen. De voornaamste vraag blijft echter, of Praag nu als aanstekelijke besmettingshaard ingedijkt werd ofwel of de Sovjet-Unie en haar trouwgebleven vazallen rekening moeten houden met het overslaan van de « praagse pest ».

Vaststaande hervormingen blijken intussen wel te zijn de eerherstelwet, op 1 augustus 1968 in werking getreden, waarbij aan ca 30.000 slachtoffers van de zuiveringen sinds 1948 schadevergoeding (gedeeltelijk in staatsrenten) wordt uitbetaald à rato van 25 à 35.000 fr. per strafjaar; de oprichting van een tsjechische nationale raad, naar het voorbeeld van de slovaakse nationale raad, waardoor een federale herinrichting met twee concrete vormen aanneemt (de tsjecho-slovaakse solidariteit blijkt vooral tijdens de jongste malaise hechter te zijn geworden).

Een andere kwestie is deze van het bestaan van andere dan kommunistische partijen. In een vorig artikel hebben we de diverse voorstellen ter zake opgesomd. Nu is het zo dat naast de kommunistische partij twee andere vazal-partijen werden geduld, nl. de katolieke Volkspartij en de Tsjechische Socialistische Partij, die beide samen slechts 20 parlementsleden op de 300

Belka is de eerste hond, die na 21 minuten dood te zijn geweest weer tot leven werd gewekt. Dit gebeurde in het kader van proefnemingen in het Bogenelts-instituut voor Fysiologie te Kiev (Sovjet-Unie).

telden. De KP telt er 280, hoewel ze vermoedelijk slechts 20 % van de bevolking groepeerd. Beide kleine partijen werden slechts geduld. Zo moesten kandidaat-leden, om werkelijk te kunnen toetreden, daartoe de toelating van de kommunistische partij hebben, hetgeen

uiteraard het lage ledenaantal verklaart. Sinds Dubcek werd deze klausule geschrapt en steeg het aantal leden van beide niet-kommunistische partijen zeer vlug. Het zou niemand verbazen moest daaraan na Bratislava een einde komen.

DEZE WEEK IN DE WERELD

- Republikeinse partijkonventie te Miami geopend, om de republikeinse kandidaat voor het presidentschap aan te duiden. Nixon wil als president gesprek met de Gaulle aanknopen en wenst Vietnam-vrede « met sterke Amerikaanse natie ».
- Biafraans-Nigeriaanse vredeskonferentie kent moeilijke start te Adis Abeba.
- Anglikaanse bisschoppen verwerpen « Humanae Vitae ». Paulus VI licht zeer genuanceerd en herhaaldelijk de vizie van het Vatikan toe.
- Na raid op Al Fatah-opleidingscentrum op jordaans grondgebied dreigt deze organisatie met een terreur naar Algerijns patroon. Israëliëse regering dreigt met « verrassende tegenmaatregelen ».
- Na moord op veiligheidschef kondigt Madrid in gans Baskenland de uitzonderingstoestand af. Talrijke baskische nationalisten aangehouden.
- De nieuwe Iraakse regering kondigt oplossing voor Koerdische kwestie aan.
- Massemba Deba als president van Kongo-Brazzaville door het leger afgezet en nadien herbenoemd tot staatshoofd, evenwel met behoud van opstandige militairen op sleutelposten.

ARABISCHE WERELD

Telkens een kind geboren wordt in de Arabische wereld (over een gezin in onze westers-kristelijke zin kan eigenlijk niet worden gesproken!) klinken de plechtige woorden: « Er is geen God dan Allah, en Mohammed is zijn profeet ». Telkens een Arabier sterft weer klinken dezelfde woorden bij zijn graf. En wat de Arabische mens tussen zijn geboorte en zijn dood ook moge ervaren en denken en voelen, de Islam beheerst zijn leven. Wie zich bv. tot het kristendom bekeren wil heeft maar één enkele uitweg: familie en land en volk verlaten. Over dit gegeven wordt hier niet nagedacht. Er wordt ook niet tegen geprotesteerd. Het is een verwaarloosde vanzelfsprekendheid geworden. Zelfs Ben Bella, die toch heel wat meer open stond voor de westerse beschaving dan zijn opvolger Boemedienne, verbood officieel het gebruik van « bedwelmen- » dranken. Na honderddertig jaar frans beheer en wijnteelt Veronderstelt eens dat ergens anders iets gebeurde dat

er maar van ver op gelijkt! Het wereld-geweten zou in opstand komen...

De Islam is de belangrijkste faktor in de Arabische wereld. Door de Islam worden de Arabische staten met elkaar verbonden. Ondanks verschil in uitspraak hebben zij de ene, heilige Arabische taal. Zij hebben dezelfde levenswijze; dezelfde gebruiken; dezelfde blijkbaar onverwoestbare levenshouding. Dit betekent niet dat er in de Islam zelf geen verschillen zouden zijn. Die zijn er wel, en sinds eeuwen. Voornamelijk, zo niet uitsluitend om politieke en persoonlijke redenen. Maar de grondslag, de kern is gemeenschappelijk. En dit gemeenschappelijke heeft een dergelijke vat op de Arabische volksmens en op de Arabische leiders dat zij er niet kunnen aan ontsnappen. Zij kunnen oer-konservatieve of verlichte en goedmennende despoten zijn, zich socialistische en linkserichte «demokraten» noemen, zij kunnen spandiensten bewijzen aan het Westen of hoopvol uitkijken

naar het Oosten — de Islam bindt hen aan elkaar vast, Nasser van Egypte en Hasan van Marokko zo goed als Feisal van Saoedi-Arabië denken er zelfs niet aan tegen de Islam in te gaan, en zij zouden het ook niet kunnen. Beslissend is daarnaast de afstamming: Turkije en Perzië en Indonesië zijn in ruime mate islamitisch — maar omdat zij niet dezelfde afstamming hebben, behoren zij ook niet tot dezelfde wereld, hebben zij niet dezelfde banden. Geloof en afstamming maken de zo verdeelde groep van Arabische staten toch tot één Arabische wereld.

De Arabieren zijn burgers van dertien verschillende staten (zonder de kleinere vorstendommen erbij te rekenen). Er zijn zowat 110 miljoen Arabieren — een bevolking die groter is dan de helft van de Verenigde Staten of van de Sovjet-unie. In deze twee gegevens ligt het drama van deze wereld: de staatkundige eenheid ontbreekt volledig, en ook de samenwerking komt nauwelijks verder dan de woorden. Maar de drang naar eenheid bestaat, de hoop op eenheid heeft Nasser uitgedrukt in zijn « Verenigde Arabische Republiek ». In dit licht is het begrijpelijk dat de titel bleef ook toen het prille begin van eenheid, met Syrië, verbroken werd. De grondslag is er: éénheid van geloof en afstamming; de droom is er — de werkelijkheid is er niet. Maar wellicht is ze al op weg!

De structuren van de mohammedaanse gemeenschap zelf (de familievorm bv.), de verspreiding van de Arabische invloedssfeer en de vestiging van hun kracht, de innerlijke ontwikkeling of verstarring: dit alles werkt nog altijd door in deze wereld. De overheersing van het grootste gedeelte van de Arabische wereld door Frankrijk en Groot-Brittannië heeft heel weinig in het volksleven veranderd. Maar de afzondering werd verbroken, de louter patriarchale structuur ook van het staatsleven is in grote gebieden verbroken, de mogelijkheid van een andere levenswijze is zichtbaar geworden. Onder het onvruchtbare zand van hun land werd en wordt nog steeds naar de rijke ondergrondse bronnen gezocht. Niet het langverhoorde water bracht nieuwe levensmogelijkheden, de aardoliebronnen brengen rijkdom en macht. Het Westen heeft ze ontdekt, heeft ze nodig — maar juist daar waar ze nooit volledig de politieke macht hadden of waar ze die juist verloren hadden. De Arabische wereld wordt niet zoals de onze gekonfronteerd met de mogelijkheden van de techniek, maar met de mogelijkheden van de rijkdom en van alles wat daaraan vast zit. De Arabische mens is niet dommer dan wij, hij is niet lui en laf — maar hij leeft in de wereld van de Islam, hij heeft een andere geschiedenis. Wie kan vermoeden hoe zijn toekomst zal zijn?

ACHTERGRONDEN

Berichten uit en over de Sovjetunie zijn altijd in ruime mate onzeker — de officiële zowel als de niet-officiële! Zo schijnt er bij de Oekraïners, de Wit-Russen, de Balten, de Bessarabiërs en sommige Aziaten een neiging te bestaan zich te beroepen op de verklaring van Lenin over de autonomie van de nationale minderheden. Juri Ilnizki, partijsecretaris voor het Transkarpatische Gebied, zou zo pas voor het centraal comité gewaarschuwd hebben tegen de « besmetting van uit Praag ». Kontroleren kan men dit niet.

Wel staat vast dat in januari te Moskou drie jonge letterkundigen tot dwangarbeid werden veroordeeld omdat zij een niet toegelaten (en dus onwettig!) letterkundig tijdschrift hadden verspreid, de « Feniks »... Toen verloor te Praag Novotny zijn post als partijchef. In april werd beslo-

Een verpleegster van het Nederlandse Rode Kruis deelt sigaretten uit aan nigeriaanse krijgsgevangenen.

BREZNEV

Misschien hebben niet zovelen er aandacht voor gehad, en toch was het belangrijk: bij de officiële ondertekening van de slotverklaring na de bijeenkomst in Bratislava werd het document eerst aangeboden aan Leonid Ilyich Breznev, de partijman, daarna aan Podgorny, die wij president zouden noemen en ten slotte aan Kossygin, de eerste-minister. Dat is inderdaad de juiste, kommunistische volgorde: de partij heeft de eerste plaats en pas daarna de staat. En zo iets is ook logisch in dit kommunistisch perspectief, vermits de staat eigenlijk zou moeten verdwijnen terwijl de partij altijd zal blijven.

Maar wat er van deze gedroomde toekomst ook moge komen, de gegeven werkelijkheid wordt al te vaak genegeerd: men vergeet dat het vrijwel onbelangrijk is wie minister van buitenlandse zaken is (iets over Gromyko gehoord tijdens de recente besprekingen waarbij toch ook de regeringen en het pakt van Warschau te pas kwamen?), maar dat het beslissend is, nog altijd, wie eerste-secretaris van de partij is. Dat was trouwens de enige titel die Stalin vele jaren lang heeft gevoerd. Dat over deze feiten vaak wordt gezwegen komt ook wel doordat men er heel weinig over weet en niemand graag zijn onwetendheid toegeeft. De zeldzame mensen die zorgvuldig de sovjetverhoudingen bestuderen hebben de naam Breznev voor het eerst in 1952 ontdekt — ten minste op een plaats die zij in hun studies het vermelden waard achten! — toen werd hij « verkozen » tot een van de tien kandidaat-leden van het centraal comité van de partij.

Breznev deed zijn eerst grote stap naar boven nog met de « zegen » van vaderlijke Stalin. Achteraf heeft men deze aanduiding kunnen interpreteren aan de hand van de bevorderingen of van het verdwijnen van bepaalde namen: Breznev was blijkbaar een van de vier die toen al met Kroeetsjev verbonden waren, terwijl vier andere (met Maljenkov verbonden) het tegengewicht vormden en niet « lukten ». In 1960 kreeg Leonid Breznev zijn eerste plaats in het schijnwerperlicht: hij volgde Vorosjilov op in de eerder representatieve functie van president. De zeer goed ingelichte Georg von Rauch schreef toen over hem alleen dit zinnetje: « een man uit het partijapparaat ».

Van geboorte is Breznev Oekraïener (16 december 1906); zoals past voor een kommunist (en misschien is het ook juist) was zijn vader een proletariër, een metaalarbeider. Aan de staatsgreep van oktober 1917 heeft hij natuurlijk geen deel genomen, evenmin aan de burgeroorlog, zelfs de officiële levensbeschrijving vermeldt dit niet. In 1931 werd hij lid van de partij. Heel waarschijnlijk behoorde hij tot de jonge, nieuwe leden die Stalin handig benoemde in zijn strijd tegen voornamelijk Trotski, maar ook Kamenev en in 1930 tegen Rykov: deze jonge leden beslisten telkens de

strijd niet, zij namen alleen maar de opengekomen plaatsen in van de oude partijleden die met hun partijkaart ook vele andere dingen verloren, bv. de vrijheid.

In 1935 behaalde Breznev een graad (het normale eindexamen van hen die geen professor of specialist worden) aan een instituut voor metalurgie. Tijdens de « vaderlandse » oorlog — bij gelegenheid bestaat iets dergelijks zelf bij de vaderlandslozen! — diende hij als politiek officier of commissaris in het Rode Leger. Over buitengewone heldendaden wordt ons niets verteld. Maar als we uit de voorbije tien jaar iets mogen afleiden over zijn gedrag tijdens deze harde tijd, dan zal Leonid zonder twiifel een streng en gedegen politieke commissaris geweest zijn. Heel waarschijnlijk echter ook een zeer handig man. Want dit blijkt ook later: in de periode, tussen 1960 en oktober 1964 bijvoorbeeld. Dan volgt de volging van Kroeetsjev zijn partijvader en beschermer op.

In 1963 wordt Breznev sekretaris van het centraal comité van de kommunistische partij van de Sovjetunie. Hij blijft echter de « toneelrol » van president verder vervullen. Zijn invloed stijgt, maar zijn werk (d.i. zijn invloed en macht) is nog niet zo omvangrijk dat het hem volledig opeist. In juli van 1964 geeft hij die « voorname » functie wel op. Voor buitenstaanders zonder aandacht een gelegenheid om (ten onrechte natuurlijk!) te menen dat zijn ster aan het dalen is. In oktober van datzelfde jaar volgt hij Kroeetsjev op als eerste sekretaris van het centraal comité van de kommunistische partij van de Sovjetunie.

Hij heeft de hoogst mogelijke rang bereikt in de belangrijkste en machtigste groep in Sovjetrusland.

Er kan geen twiifel bestaan over zijn onvoorwaardelijke trouw aan de kommunistische rechtgelovigheid. Het is zeker dat hij met taaiheid werken kan ook in een knechtrol: tussen het einde van de oorlog en 1956 toen hij definitief (voorlopig definitief!) naar Moskou kwam heeft hij de partij in allerlei functies gediend: in Oekraïne, in Moldavië, in de Kazak-republiek. Goede knechten zijn vaak ook harde meesters...

Breznev heeft de gestalte en het gezicht van een russische generaal — maar de gezichtsuitdrukking is die van de partijman die weet dat het er nu op aan komt (in de tijd na Kroeetsjev) joviaal te glimlachen. Ook Stalin liet zich fotograferen met kleine meisjes die bloemen aanboden — maar de stijl was anders. Zoals de stijl van Breznev nog steeds verschilt van die van de Amerikaanse presidentskandidaten. Maar de harde kern is er: hij zei dat de intellectuelen en dichters zich te schikken hebben, en hij houdt in laatste instantie Ulbricht de hand, de noodzakelijke hand boven het hoofd.

N.

een grote technische achterstand had (en heeft) in te lopen, schijnt het vreedzaam gebruik van de atoomenergie stevig ter hand te nemen. Op het ogenblik zijn er drie atoomcentralen in opbouw. In afzienbare tijd zullen zij respectievelijk 153.000, 440.000 en 480.000 kilowatt elektriciteit leveren. In een land met heel weinig eigen energiebronnen is dit dubbel belangrijk.

KONKRETE CIJFERS

Tjecho-Slovakije beschikt over 14 divisies en heeft slechts 200 km grens met de Bondsrepubliek. De rest van zijn lange grenzen palen aan de neutrale Oostenrijk en de Warschau-landen: Ulbricht-Duitsland, Polen, de Sovjetunie en Hongarije. In die Warschau-landen zijn volgende troepen gelegerd: in Ulbricht-Duitsland: 6 eigen en 20 sovjetdivisies, in Polen: 16 eigen en 2 sovjetdivisies; in Hongarije 6 eigen en 4 sovjetdivisies. In het westen van de Sovjetunie schijnen zowat 60 divisies gelegerd te zijn. Alles samen een indrukwekkende macht, en geen mens die kan inzien waarom er dan nog speciale manoeuvres moeten gehouden worden. Officieel de grootste die ooit in vreedstijd werden gehouden.

Konkrete cijfers geven toch nog altijd een duidelijker beeld van de verhoudingen dan vage aanduidingen.

WIE NIET STERK IS...

Op 21 juni werden de winnaars van de internationale Bach-wedstrijd te Leipzig gehuldigd. Bij die gelegenheid werd vanop het toneel een plakkaat met een groot kruis en een schets van de Paulinerkerk uitgehangen. Dat gelijkt sterk op wat hier ook eens gebeurde, en soms moet gebeuren tijdens een of andere televisieuitzending... Daar werd echter ook nog alle foto-materiaal in beslag genomen.

ten de intellectuelen harder aan te pakken. In Leningrad werden 18 studenten en professoren voor het gerecht gedaagd en zwaar veroordeeld. In die tijd verloor Novotny zijn post als staatshoofd. Sinds juni wordt heimelijk een manifest verspreid van Andrei Sacharov, die de Stalinprijs kreeg en heeft meegewerkt aan de waterstofbom van de Sovjetunie. De titel van dit manifest is: « Gedachten over vooruitgang, vreedzame coëxistentie en intellectuele vrijheid ».

Samen met de zorg voor de veiligheid van het Oostblok, voor de dogmatische gaafheid van het Leninisme, de economische samenwerking behoren deze feiten tot de achtergronden van de moeilijkheden tussen Praag en Moskou.

OOK IN SPANJE

De atoomenergie begint overal een rol te spelen in de economie, Spanje, dat zeker

Steeds opnieuw wordt gewag gemaakt van nieuwe Vietkong-offensieven in Zuid-Vietnam. Daarom worden ook steeds strengere veiligheidsmaatregelen getroffen, vooral te Saigon, mikpunt bij uitstek van de Vietkong.

Waar wij in onze eerste aflevering over de antwerpse zoo vooral de nadruk gelegd hebben op de veelheid aan activiteiten die er ontplooid worden (en de financiële kant daarvan), wil dit tweede artikel enkele menselijke (en uiteraard ook dierlijke) aspecten nader belichten. Alles over de zoo vertellen kan lang niet... misschien dat we later u nog wel eens mee op bezoek nemen. Beperken we ons voorlopig tot het belangrijkste, of het meest spektakulaire.

ONGEVALLEN

Wie over « ongevallen » in de zoo hoort, denkt natuurlijk allereerst aan oppassers die door hun troeteldieren af eens met een beet bedankt worden. Wel, dergelijke ongevallen komen zo zelden voor dat we er maar niet te veel aandacht aan moeten besteden. De verzorgers kunnen doorgaans zo goed met de kostgangers over de baan dat zelfs de meest vervaarlijke dieren hen uiteindelijk als een vriend gaan beschouwen. Zelfs schuwe dieren als zebra's en antilopen kunnen met zoveel psychologisch inzicht (en dat hebben de verzorgers) benaderd worden, dat er hechte vriendschapsbanden ontstaan. Wij kennen een steenbok wiens grootste geluk de stellingen van zijn oppasser zijn, terwijl de miereneter verzot is op het dagelijks spelletje met zijn verzorger. De komodo-waraan is een reuzenreptiel van zomaar eventjes 75 kg, hij heeft een vervaarlijk gebit en een staart die enorme klappen kan uitdelen... en toch, bij zijn oppasser komt hij dagelijks op de schoot. Al

wordt de vriendschap van tijgers en leeuwen misschien niet zo intiem, toch weten ze dat de verzorgers tenslotte mensen zijn waaraan ze hun dagelijks vlees te danken hebben... en dat betekent voor hen wel iets.

De echte « ongevallen » overkomen de dieren. En wat gebeurt er in zo'n geval? Maar al te zeer is men de mening toegedaan dat een gekwetst dier maar beter meteen uit zijn lijden verlost wordt. Niet zo echter in de zoo, tenslotte wil ook de mens wel wat pijn doorstaan wanneer zijn leven erdoor kan gered worden.

Vooraf in de vogelwereld komen al eens ongelukken voor. Poten en vleugels zijn meestal erg broze dingen die gemakkelijk breken of versplinteren. In dergelijke gevallen zijn de dieren echter niet verloren. Onder tranquilisatie of verdoving kan overgegaan worden tot genezing of amputatie van het gebroken lid. Deze verdoving is een zeer ingewikkelde zaak omdat vogels een zeer delicaat zenuwstelsel hebben en uitermate aan « shock » gevoelig zijn. Na vele onderzoeken (o.a. in samenwerking met de diergeneeskundige staf van de Research Laboratoria Dr. Janssen te Beerse) werd methoxymol weerhouden als narcoticum dat veilig, vlug en voldoende lang werkend was om bij alle vogelsoorten langs intramusculaire weg te kunnen toegediend worden teneinde een operatie mogelijk te maken. Ingespoten aan een dosis van 10 tot 20 milligram pro kilo lichaamsgewicht geeft het na 3 tot 7 minuten een totale verzwakking van de spieren, de oogleden vallen toe, de vogel gaat zitten en draait vervolgens op zijn zijde. Het dier is totaal slap en er kunnen ingrepen verricht worden zonder dat het hoeft vastgebonden te worden. Na 10 tot 30 minuten komt de vogel weer bij en ondervindt geen enkel letsel meer.

In de vijver van de zoo zwemmen twee zwanen met één vleugel, de Pica-

thartes bij de ingang van het Vogelgebouw is een ex patiënt. Niet alleen vogels worden behandeld. Kora, een vrouwelijke laaglandgorilla, werden na ongeneeslijke zweren twee tenen afgezet, en chimpansee Juul werd bevrijd van een kogel waarmee hij in Afrika door jagers bedacht was. Zelfs een van de alligators kon door een operatie van een gekwetste poot bevrijd worden en leeft nu welvarend op drie poten.

Voor vissen (meestal slachtoffers van bacteriën, schimmels, protozoën) is de anesthesie ingewikkelder omdat de ingreep uiteraard buiten water moet gebeuren. Na eindeloze opzoekingen werd het verdovingsproduct MS 222 als het doorgaans meest ideale ontdekt. De progressieve sedatie en anesthesie van de vissen verloopt in vier stadia. Faze 1 : verhoging van het ademhalingsritme, dadelijk gevolgd door een depressie en vertraagde kieuwbewegingen. Faze 2 : de vissen verliezen hun evenwicht, worden stilaan onbeweeglijk, schommelen en zakken naar de bodem. Faze 3 : de vissen verliezen hun oprichtingsreflex, ademen traag en oppervlakkig en laten zich willoos behandelen. Faze 4 : zij bereiken een totale ademstilstand die slechts beperkte tijd mag duren. Het moeilijke bij deze behandeling is dat elke vissoort heel anders reageert. Timpisch is bij voorbeeld dat de enorme haai een veel geringere dosis nodig heeft dan de toch minieme forel.

VOEDSELPROBLEMEN

De enorme hoeveelheden die er jaarlijks in de dierentuin verslonden worden hebben wij in vorig artikel uitgetekend. Het voedselprobleem ligt echter niet daar. Vele kostgangers zijn uitsluitend belust op een wel erg ongewoon diët, terwijl vers groenvoedsel vooral in de wintermaanden een moeilijkheid is. Voor de bevoorrading kan natuurlijk een beroep gedaan worden op leverin-

IN DE KOELISS

DIER

gen van buitenuit. Niet alleen zijn deze erg duur maar daarenboven blijven de leveranciers vroeg of laat toch eens in gebreke... met voor de dieren fatale gevolgen. Daarom dat de zoo alles in het werk stelt om zoveel mogelijk zelf in de voedselvoorziening bij te dragen.

Voor het groenvoeder van herbivore dieren (paarden, runderen, antilopen, herten, kamelen, enz...) werd een kieminstallatie opgericht die van oktober tot in het voorjaar regelmatig gerstkiemen produceert. De graantjes worden 24 uur in water geweekt, blijven nog een dag voortkiemen en worden dan in platte bakken uitgespreid onder de stralen van Pythorlampen. Ze krijgen dagelijks een overvloed aan water en zijn na 3 dagen van 5 tot 7 cm uitgegroeid... klaar voor gebruik. Al is hun calorische waarde door het kiemen verlaagd, de inhoud aan vitamines is aanzienlijk toegenomen zodat de vitaliteit van de dieren op peil blijft.

De kweekafdeling van voederdieren omvat sprinkhanen en krekels (voor de kleine zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën. Meelwormen worden gekweekt voor de vogels en reptielen. De kolibrie van zijn kant is verzot op de minuskule 2 tot 3 mm grote fruitvliegjes. Gekkos en hagedissen peuzelen het liefst wasmotten (een parasiet van de bijenkorven die echter de honig aan de mens laat en zich met was voedt).

Wandelende takken worden enkel gekweekt omdat de kweek erg eenvoudig is en zij wel nuttig zijn om bepaalde voedseltekorten aan te vullen.

Voor slangen, agamas en vogelspinnen worden muizen bekweekt, terwijl de grotere slangen en roofvogels ratten en cavia's als lekkernij verkiezen.

Naast de kijkdierentuin waar de mens zijn genoegten aan heeft, bestaat er in de zoo dus ook een dierentuin van slachtoffers waar de gasten een gastronomisch genoegten aan beleven.

KWEEKSTATION

Waar de grote toeloop naar de zookassa's voornamelijk in de zomer gebeurt wanneer schoolreizen en toeristische uitstapjes Antwerpen als doel hebben, gaat de Antwerpenaar bij voorkeur in het voorjaar naar zijn zoo. Immers, dan zijn de jonge diertjes er.

Als kweekstation heeft de antwerpse zoo een reputatie. Het vormen van een

2.

LISSEN VAN DE ANTWERPSE

RENTUIN

kweekpaar stelt grote problemen : de dieren moeten elkaar aanvaarden, de lichaamsconditie moet in orde zijn, de leeftijd speelt een rol, enz.

Andere factoren zijn het leefbaar houden van het jong. Sommige worden door de moeder verlaten, terwijl andere dusdanig door de moeder beschermd worden dat de oppassers er niet bij kunnen om het de nodige zorgen te geven. Verder moeten de jonge diertjes van het nodige en gepaste voedsel voorzien worden en dient er een regelmatige wisseling van de kweekdieren plaats te vinden teneinde inteelt te voorkomen.

Ondanks al deze moeilijkheden is er in de zoo steeds « nieuw leven » genoeg. Waar de dieren in 1947 11 moederdieren telde, was dit aantal in 1965 reeds gestegen tot 141. Grote kweeksuccessen zijn de okapitrië, de nijlpaarden, de bizons, de zehonden, de yaks, enz... Geschiedenis maakte zelfs Ursula, de Oerang-oetang die gerust het ereburgerschap van de stad Antwerpen verdient (zie foto).

Ook slaagt de zoo er soms in het leven van jongen te redden die in de natuur onvermijdelijk de dood zouden vinden. Bij zehonden bij voorbeeld. In tegen-

stelling met wat bij andere dieren gebeurt volgt het zehondjong zijn moeder niet, maar wel de moeder het jong. Zijn er nu twee jongen dan kan de moeder natuurlijk slechts een jong volgen. Zij kiest dan het sterkste. Het andere jong, de « huiler » genoemd, is veroordeeld tot een niet zo prettige dood van verwaarlozing en honger.

De drie volwassen zehonden die de antwerpse zoo bezit, zijn alle drie huilers die klaaglijk om hun moeder roepend gevonden werden. In de dieren tuin werden zij verzorgd en groeiden op tot normale, gezonde en krachtige dieren, die de zoo reeds verscheidene jongen opleverden.

Uiteindelijk kan zelfs uitgemaakt worden dat de in de zoo geboren dieren een grotere overlevingskans hebben dan hun soortgenoten in de wildernis, waar zelfs de kleinste stoornis of moeilijkheid bij en na de geboorte onherroepelijk de dood tot gevolg heeft.

Het grootste deel van de in gevangenschap geboren jongen vindt zijn weg naar andere tuinen, een ander deel blijft om de kweekgroep aan te vullen of door ouderdom en ziekte afvallende dieren te vervangen.

Immers, zelfs de stoerste stamvaders gaan lijden aan de last der jaren.

Yak Brutus werd er 21 en gaf de zoo zomaar eventjes 42 nakomelingen... toen echter moest het dier omwille van zijn ouderdom (pijnloos) afgemaakt worden. Het kan ook vreedzamer gebeuren, zelfs bij de kolossen.

De bizonstier Blijdo werd in de zoo geboren en is vader van 9 kalveren. Zijn taak werd op latere leeftijd overgenomen door zijn zoon Max... Blijdo kon het echter niet met zijn troonopvolger best stellen.

Onze kennismaking met de zoo, in twee artikels die in de koelissen geschreven werden, was een korte. Veel te kort om zelfs maar een indruk te geven van het enorme gebeuren dat een dieren tuin eigenlijk is. Zij waren dan ook enkel maar bedoeld om via de kennismaking... u misschien zin te geven in een levensrecht bezoek. Neem van Wij aan, u zult het u niet beklagen, want al is het er soms artificieel... de kracht, brutaliteit en tederheid van de natuurervaart u er toch. En dat is heel wat.

NIC VAN BRUGGEN.

BIJ DE FOTO'S

1. Het herschepen van een natuurgelukkig levensklimaat voor de dieren is een onoplosbaar probleem. Toch slaagt men er vaak in het verschil niet te groot te maken. Dit is het verblijf voor Kongolese dieren waar onze gevederde en gepelste vrienden het samen moeten stellen. De grote kerels op de achtergrond zijn moerasantilopen, de wijze steltlopers is de Afrikaanse maraboe terwijl het witte stipje een Afrikaanse roereiger voorstelt.

2. Jonge beertjes zijn de prettigste voorjaarsattractie van de Zoo. De grote Kodiakbeer deed in 1957 zijn intrede in de dieren tuin, haar twee kleintjes werden in januari van dit jaar geboren.

3. Ursula, de orang-oetang-Baby, die de Antwerpse Zoo tot ver in het buitenland bekend maakte, werd op een februari 1967 geboren en kon slechts dankzij de toewijding van oppassers en wetenschappelijke medewerkers in leven gehouden worden. Op 1 juni woog ze 3,4 kg zodat ze uit de couveuze de kinderbox in mocht. Antwerpen leefde met het gebeuren zodanig mee dat de zoo-direktie besloot voor Ursula een « spaarpot » aan te leggen. De eerste lichting gaf een resultaat van bijna 25.000 frank die zullen aangewend worden voor de bouw van een speciale ruimte voor de verzorging en opkwekingen van zoogdierbaby's die aan de zorgen van hun moeder moeten onttrokken worden.

Toen Ursula met een bananentaart haar eerste verjaardag vierde, was ze al een aapje... en nu heeft ze al een heus hok, het drukst bezochte in de zoo.

haar eigen **Wij**sje
VIERTS NATIONAAL

VAKANTIEPROBLEEMPJES

Nu we toch volop in de zomer- en vakantietijd zijn en ondanks de aktualiteit van de «pil» na de jongste pauselijke wereldbrief ter zake kan het zeker geen kwaad even aandacht te besteden aan de kleine problemen, die elk jaar terugkeren met de zomer en met de vakantie. We noemen die kleine moeilijkheden probleempjes doch vaak hebben kleine oorzaken grote gevolgen. Vooral insektenbeten moeten verzorgd worden, want ze kunnen soms kwaadaardige gevolgen hebben. Ook wagen-, trein- en luchtziekten zijn soms grote ongemakken niet alleen voor hen, die er aan lijden doch ook voor de medereizenden. Er bestaan nochtans middeltjes genoeg, om eraan te verhelpen. We gaan ze hier even na.

Je moet altijd een beet van een kwal verzorgen want ze kan zeer pijnlijk zijn. Hou de kleintjes op het strand ervan af, want ook een gestrande zee-kwal kan huidverbranding veroorzaken. Steken van wespen, bijen, mieren enz. genezen doorgaans in drie dagen. Je doet er nochtans best aan, de angel uit de wonde te halen met een pince en er javelwater- of azijnkompresen op te leggen. In de apotheek kan men trouwens allerlei ontsmettende en genezende zalven verkrijgen. Meerdere steken veroorzaken echter een schoktoestand, die zich uit door bleekheid, daling van de bloeddruk en zelfs hartstoeornissen. Let wel: steken in het gezicht, de mond of de keel kunnen dodelijk zijn. Dan dient onmiddellijk doktershulp ingeroepen.

Nu we het toch over steken hebben kunnen we best ook iets zeggen over de beet van sommige vissen, vooral uit het Middellandse Zeegebied, waarheen elk jaar steeds meer van onze mensen heentrekken met vakantie. De beet van een pieterman bij vb. kan zeer giftig zijn en verwekt een scherpe pijn. De infectie treedt onmiddellijk in. De zee-aal bijt stevig door en kan zware verwondingen verwekken. Sommige middellandse zeevissen vallen aan door het uitzenden van een elektrische stroom, die tot 400 volt kan gaan. Doorgaans verwekt deze aanval een kortstondige verdoving, die echter bij het zwemmen of duiken noodlottig kan zijn. Oppassen is dus de boodschap voor zwemmers en duikers.

Een veel voorkomend ongemak

tijdens de vakantie is wagen- en treinziekte. Veel mensen, vooral vrouwen en kinderen zijn daaraan onderhevig. Men kan zich nochtans met betrekkelijk gemak te weer zetten tegen deze onpasselijkheid, die doorgaans vergezeld gaat met een neiging tot overgeven, hoofdpijn en duizeligheid. Deze ongemakken zijn van nerveuze aard en houden ook verband met het evenwichtscentrum, dat zich binnen ons oorbekindt.

We zullen onze medereizigers en ons zelf, wanneer we zelf onderhevig zijn aan wagen- en treinziekte, veel ongemak besparen als we vóór een reis het volgende in acht nemen: geen zware eetmalen gebruiken, vooral vet vermijden, niet te veel drinken, alcohol en koffie vermijden, geen spannende kledij, zoveel mogelijk vooraan in de wagen zitten en zoveel mogelijk verse lucht inademen en ten slotte: zoveel mogelijk recht voor U kijken en niet zijdelings. Wagenzieke kinderen trachten we zoveel mogelijk bezig te houden, dat helpt.

Er bestaan trouwens genoeg voorbehoedmiddeltjes in alle apotheken verkrijgbaar tegen deze «ziekte». De eenvoudigste zijn suiker en munt.

Ziezo, dat waren enkele waarschuwingen en raadgevingen voor de vakantietijd. Fluks en kordaat ingrijpen bij dergelijke incidenten voorkomt vaak veel narigheid. Het is alles slechts een kwestie van te weten, wat men te doen heeft en hoe en waarmee men kan helpen.

VROEG - EIGEN ? - WIJS

Een onderzoek in de Bondsrepubliek wees uit dat kinderen beneden de zes jaar al eigen ideeën hebben over de kledij, die ze niet willen dragen, tegen twaalf grotendeels zelf bepalen wat ze wel willen dragen en daarbij geen «inspraak» meer van hun ouders dulden.

Maandelijks besteden de ouders per kind aan textiel 135 mark (1500 fr) beneden de 15 jaar, 12 x 13 miljoen kinderen of 20 miljard mark (250 miljard fr.) per jaar. De helft daarvan wordt aan zondagse kleren besteed, de andere helft aan sport- en ontspanningskledij.

PARADIJS

Een damesblad ondervroeg zijn lezeressen over hun voorstelling van het paradijs van de huisvrouw. Het bekoonde antwoord luidde als volgt: «De salarissen van 1968, de prijzen van 1933 en de belastingen van 1919».

RUZIE

In een vrouwenklub van Atlanta werd gesproken over huishoudelijke twisten. Zei een geboren Hongaarse, die vertelde met een Deen getrouwd te zijn, en dus gewoonlijk Engels met mekaar te spreken «Als Steffen en ik ruzie krijgen, dan schreeuw ik hem in het Hongaars en hij mij in het Deens toen. Dan verstaan we mekaar toch niet en we kwetsen mekaar niet. De ruzie wordt natuurlijk in het Engels bijgelegd». Misschien zouden Vlamingen Walen dat ook met hun talen kunnen doen. Maar zo eenvoudig is ons nationaliteitsvraagstuk natuurlijk niet.

RIJKUNST

Een dame bleef in de wagen van haar man zitten toen deze even een kantoor binnen ging. Een andere dame, die per wagen aankwam, poogde naast de eerste auto te parkeren op een ruimte, waar gemakkelijk een vrachtauto kon parkeren. Toen ze voor de derde keer de parkerende wagen tegen de schokbreker had aangereken, draaide ze het raampje naar beneden en vroeg de wachtende dame of ze met d'r wagen een weinig opzij kon rijden. Antwoorde de geduldige: «Het spijt me, maar ik kan ook niet rijden».

Vakantietijd is voor de jeugd tijd van ontspanning en spel... maar zoals wij vroeger hier reeds zegden: niet altijd zijn de omstandigheden er naar om spel of ontspanning buitenshuis te laten geschieden, en is men op de beperkte ruimte van de woonkamer (of van hotel- of pensionkamer) aangewezen. In die omstandigheden kan het boek voor jong en oud een welgekomen verpozing betekenen... en wij laten daarbij dan nog de pedagogische en kulturele aspecten van deze «vrijtijdsbesteding» buiten beschouwing.

Dat de keuze van het boek voor de jeugd van evengroot belang is als voor de ouderen, lijdt geen twijfel. Gaarne stellen wij daarom vandaag een paar boeken voor die wij speciaal willen aanbevelen.

Het eerste is «De avonturen van Peter Kansas», het eerste deel in een jeugdreeks, geschreven door Aster Berkhof. De aangename verhaallijn van de auteur kennende, en het feit dat hij er steeds meesterlijk in slaagt

VOOR DE JEUGD

spanning en avontuur te verzoenen met een milieuschildering en een schat aan concrete gegevens die zeer leerzaam zijn, maken het wel overbodig hier nog verder over uit te wijden.

«De Reus van Lampernisse» van Bart Sereyns is van een heel andere aard, en toch zeker even spannend én leerzaam als Aster Berkhofs verhaal. Het is het eerste boek in een reeks «Zegel-Vikings» en is een zeer goed geschreven en spannende geschiedenis rond de slag van Kassel (1328) en de figuur van de hereboer Nikolaas Zannekin van Lampernisse, die de opstand der Kerels tegen de fransgezinde graaf leidde.

Hij sneuvelde te Kassel. De franse repressie in Vlaanderen was zeer wreed: zo werd bv. Willem de Deken, burgemeester van Brugge, gevierendeeld.

In dit boek beleeft een vlaamse jongen uit Brugge de hele opstand. Buiten de waarde van dit boek als goedgegeschreven en onderhoudende jeugdlectuur bezit het nog een speciale betekenis voor onze vlaamse jeugd: het is het verhaal van een onzer grote nationale figuren, en dan nog van een dezer figuren die nog al eens vergeten worden, omdat zij tot de «extremisten» behoorden die niet voor de macht vochten maar voor het recht, niet voor wat mogelijk gedacht werd maar voor wat zij noodzakelijk achtten. Het motto aan het begin van dit boek moge voor de jeugd — en ook voor vele ouderen — een vingerwijzing zijn: «Rechtvaardigheid is een zeldzaam iets in deze wereld. Daarom moeten wij degenen die rechtvaardig zijn, als reuzen beschouwen».

Moge «De Reus van Lampernisse» door vele vlaamse jongens en meisjes gelezen worden!

J.D.

Aster Berkhof: «De avonturen van Peter Kansas» - 134 blz.

Bart Sereyns: «De Reus van Lampernisse» - 144 blz. Standaard-Uitgeverij, Antwerpen.

Van het ijs naar het zadel: Marika Kilius, eens met Hans-Jurgen Baumler wereldkampioene kunstschaatsen, ging na haar huwelijk met miljonair Zahn naar de ruitersport over. Zo nam ze dezer dagen deel aan een dressuurwedstrijd te Nordheide (Duitsland).

FRANS MASEREEL: ANTWERPEN

EEN NIEUWE UITGAVE VAN HET MERCATORFONDS

Het recentste kunstboek in de prestigieuze reeks van het Mercatorfonds, dat zich niet ten onrechte een Internationaal Centrum voor Kultuurspreiding noemt, is geheel gewijd aan de stad Antwerpen (het hoofdkwartier van het fonds). Het zou verkeerd zijn hierom bij de uitgever chauvinisme te vermoeden. Immers, het gaat in de eerste plaats om een kunstboek gewijd aan een houtsnijder en schilder voor wie Antwerpen een rijke bron van inspiratie was: Frans Masereel. Het boek, in vollinnen band, bevat 78 originele houtsneden die ingeleid worden door een tekst van Roger Avermaete.

ZIJN LEVEN

De houtsnijkunst is nooit een populair medium geweest. Naast de schilderkunst en de beeldhouwkunst werd zij doorgaans beschouwd als een halfwas broetje, een soort van kleinkunst die voor de werkelijke meester slechts een aangenaam tijdsverdrijf betekent. Slechts als illustratie-middel kon zij enige eerbied afdwingen. Dus wel als toegepaste kunst, niet als absolute kunst. De redenen voor deze onderschatting moeten wellicht gezocht worden in het feit dat de houtsnijkunst geen rechtstreeks medium is... het resultaat moet gedrukt worden. Men denkt meer aan procédé dan aan kunst, de «poot» van de artiest moet op een technisch hulpmiddel beroep doen. Het zijn misvattingen: het snijden van het blok vergt meer «poot» dan b.v. de schilderkunst en het afdrukken gebeurt dermate ambachtelijk dat er een rechtstreeks contact blijft bestaan tussen de kunstenaar en het resultaat.

In Vlaanderen is de houtsnijkunst vrij aanvaard (denken we aan de faam van de Vijf), met vooral in het expressionisme boeiende hoogtepunten. De internationaal meest beroemde houtsnijder van deze tijd is dan ook een Vlaming, al is zijn werkterrein heel Europa.

Frans Masereel werd in Blankenberge geboren op 31 juli 1889. Na een rijk gevuld artistiek leven vol van wereldreizen woont hij tans te Nice, vlak tegen de Middellandse Zee. Zijn eerste kunstopleiding genoot Masereel te Gent. De Akademie aldaar kon hem echter weinig bekoren en, amper 20 jaar oud, begon hij aan zijn levenslange reizen die hem o.a. voerden naar: Engeland, Frankrijk, Tunesië, China, Zwitserland, Rusland, Duitsland en Amerika. Het grootste deel van zijn leven verbleef hij te Parijs. Na de tweede wereldoorlog werd hij leraar aan het Instituut voor Sierkunsten te Saarbrücken. Zijn grootste internationale erkenning viel hem te beurt in 1950 toen hij de Grote Prijs voor de Graveerkunst verwierf op de Biënnale van Venetië. Hoewel bijna 80 jaar oud werkt hij nog steeds even intens en creatief en zowat overal ter wereld worden regelmatig tentoonstellingen van zijn werk gehouden.

Hoewel Masereel als Vlaming ook een wereldburger geworden is, in de meest ruime betekenis van dit woord, bleef zijn contact met zijn geboorteland zeer hecht. Getuige daarvan zijn

de boeken «Mijn Land» en «Souvenirs de mon pays» waarin hij Vlaanderen en het waalse industriegebied tekent.

ZIJN WERK

Hoewel de houtsnijkunst een noodzakelijkerwijze beperkende kunst is (geen reliëf, geen materie en kleur), heeft zij de grote kwaliteit bijzonder expressief te kunnen zijn (vandaar natuurlijk de voorliefde der expressionisten). De beperktheid houdt meteen een noodzaak tot concentratie, soberheid en directheid in. Masereel heeft zich hierin steeds een meester getoond. Zijn zwart/wit effecten zijn zo boeiend en overtuigend sterk dat men niet eens meer aan een opgedrongen beperking denkt... voor hem is ze vanzelfsprekend geworden, zijn meest natuurlijke en dus ook meest gemakkelijke manier van uitdrukken. In die zin is het trouwens tipisch dat hij in zijn schilderijen, zelfs wanneer hij daarin beroep doet op bepaalde vormpatronen uit de graveerkunst, toch nooit dezelfde spanning weet te bereiken als in zijn houtsnijwerk.

De tijd waarin Masereel als volleerd kunstenaar aan het woord kwam, was

deze van de eerste expressionisten, van de kubisten en van de eerste abstracten. Rechtstreeks heeft hij aan deze bewegingen geen deel gehad, wel hebben ze hem beïnvloed. Veel van zijn werk is expressionistisch, de vormontledingen van het kubisme zijn hem zeker niet vreemd geweest en passen trouwens uitstekend in het medium.

Zelfs het surrealisme dringt even door in zijn sterkst gefantaseerde combinaties. Masereel heeft deze strekkingen echter nooit gevolgd, hij heeft er op tijd en stond zijn profijt uit getrokken om te vertellen wat hij te vertellen had... hij is daarbij steeds dicht bij de werkelijkheid gebleven.

Die werkelijkheid is er een vrij speciale, een die de mens steeds opnieuw konfronteert met zichzelf en met zijn eigen creaties waartegen hij een soort van tovenaarsleerling wordt, machtig en machteloos. Masereel evokeert hierdoor de vervreemding die de geweldige mekanisatie met zich meebracht. Het menselijk genie en menselijke handen bouwen een fabriek, die dag na dag de mensen zal opsorpen om ze te vervreemden van hun menselijkheid en dan weer uit te spuwen.

Masereels werk is sterk sociaal geëngageerd. De sociale strijd is er steeds (zichtbaar of onzichtbaar) in aanwezig, niet zozeer politiek, maar wel zuiver humaan in de zeer scherp gestelde relaties van mens tot mens, van mens tot gebouw. Soms worden zij een machteloze kreet naar de zon of een hopeloos toegestoken hand... soms een reusachtig blij volksfeest, de glimlach van een hoertje of een lustige fanfare.

Masereels stijl is stevig en solied, rechttoe rechtaan. De fijnzinnige virtuositeit van een Victor Delhez b.v. is hem totaal vreemd (trouwens deze past niet bij het medium). Hij kerft spon-

taan en sterk, soms wanordelijk in de details maar nooit in de totaalcompositie.

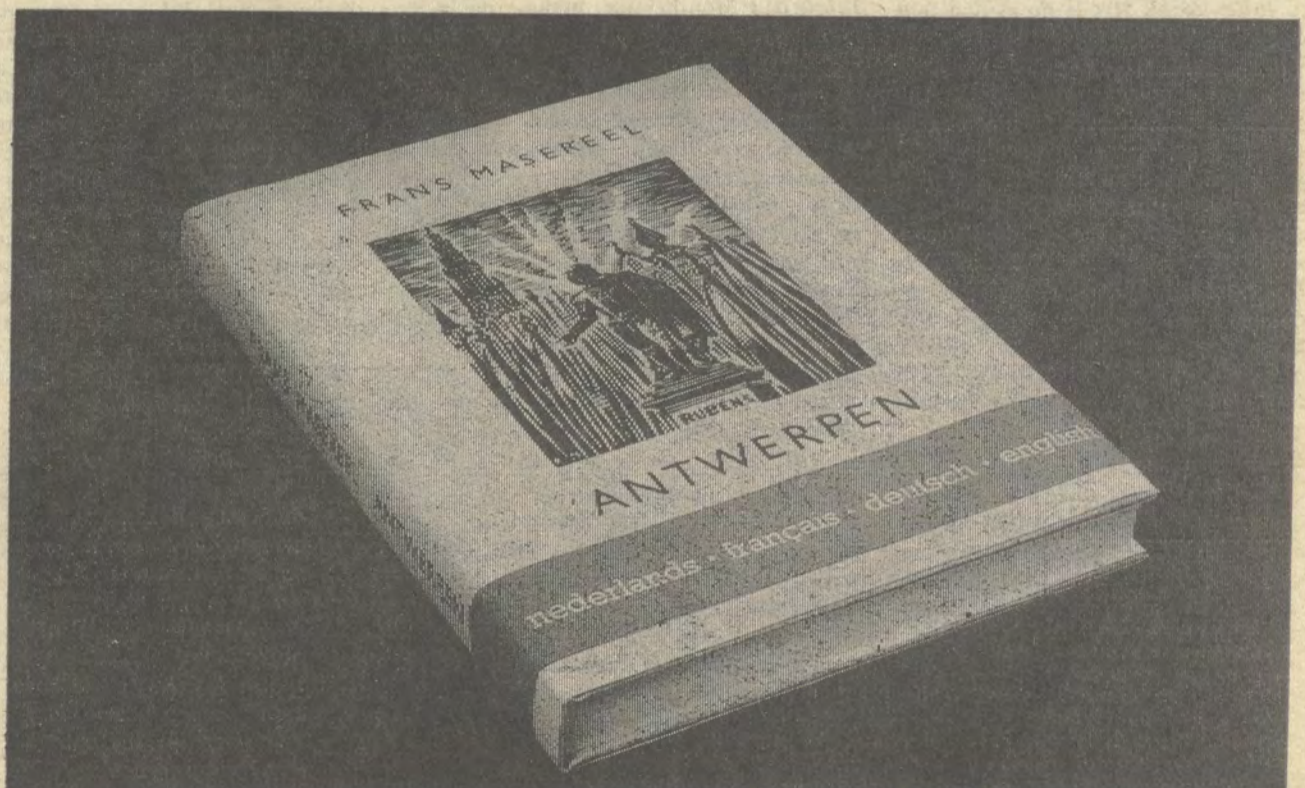
ANTWERPEN

De inleiding van Roger Avermaete valt behoorlijk tegen: een leesbaar brokje gekende historiek, maar naast de zaak. De historische resten die men te Antwerpen niet voorbij kan zien, zijn slechts dekor... ook voor Masereel. De vaststelling dat Antwerpen een stad is «die alles veil heeft om haar eierzucht te bevredigen» is nogal simplistisch als men bekijkt met welk een ijver de historische resten systematisch met de grond gelijk gemaakt worden.

Masereel begint bij de Schelde, via een landelijk zicht op de stroom en een groet aan de boottrekkers komt hij in Antwerpen-Zuid en de haven, dan in de stad met haar verkeer en de huizenmastodonten... meteen zitten we in een arbeidersoptocht. Dan volgt Masereels hulde aan de arbeider, aan de volkmens, aan de antwerpse kunstenaar. De volgende beelden zijn stadzichten: de kerken, de kafees, de mensen, de feesten, Middelheim, de eenzamen, de diertuin, de mist en de regen. De laatste 20 beelden tekenen de haven en de industrie, met daarin de kleine, eenzame mens die groot is in zijn werk. De laatste gravure is een beeld met een onvatbare hoop en boodschap: de schepen drijven naar de zee, een hand reikt naar de zon, doorheen het beeld vliegen de meeuwen.

Het boek Antwerpen bevat heel Masereels kunstenaarsvize geprojecteerd in een grafische reportage over een stad die hem en ons dierbaar is. Ook het werk van Masereel is ons dierbaar, daarom dat we het boek graag aanbevelen.

Nic van Bruggen.

TV . TV . TV . TV . TV . TV . TV . TV . TV . TV .

LENTE IN ETHIOPIE

Intertel — The International Television Federation, is een instelling opgericht met de bedoeling het wederzijds begrip onder de volkeren te bevorderen door middel van de televisie. Voor de Britse Rediffusion Television Ltd maakte Denis Mitchell de documentaire *Spring in Ethiopia* of *Lente in Ethiopië*. Het is één van de mooiste landen ter wereld, zegt hij, maar het is drommels moeilijk om er een film over te draaien, omdat er hoegenaamd niets schijnt te gebeuren. In deze prent heeft hij zijn persoonlijke indrukken verwerkt: Ethiopië met zijn eeuwenoude beschaving is het enige stuk Afrika dat nooit echte Europese kolonizatie heeft gekend; in de hoofdstad Addis Abeba is het hoofdkwartier van de Organisatie van Afrikaanse Staten gevestigd; het is een prachtig land waar een mooi en trots ras leeft; de moderne beschaving veroorzaakt er heel wat omwentelingen, maar er blijven nog grote problemen op te lossen zoals de melaatsheid. Toch is er geen hongersnood. Ethiopië's geschiedenis is er een van barbaarse oorlogen, geweld en verdrukking. Wat zal de toekomst brengen?

Zondag 11 augustus om 16u50. (Brussel Ned.)

DE AARDIGE HOFMEESTER

Een serie-noirefilm van Jean Delannoy waarin een kamerknecht na zijn uren scheidsrechter speelt in de onderwereld. De knecht — Leopold — wordt verliefd op de beeldschone Agnes des Vallières die echter verloofd is met een psychiater, dokter Ventoux. Deze dokter nu blijkt een geducht gangster te zijn, eveneens na zijn uren. Leopold wil zijn liefde voor Agnes kracht bijzetten door mee te werken aan een geplande overval van dr Ventoux. De dokter-gangster betrouwt het zaakje evenwel niet en het komt tot een grootscheeps gevecht tussen zijn bende en die van Leopold, die

inmiddels besloten toch maar het goede recht te verdedigen.

De film biedt pretentieloos vermaak en de humor ervan herinnert aan sommige Britse werken. Noël Roquevert, Geneviève Page en Paul Hub Schmidt zorgen voor een behoorlijke vertolking.

Zondag 11 augustus om 20u40. (Brussel Ned.)

AANZOEK

Een vader komt met groot nieuws thuis, maar is een kwartier over etenstijd en dat doet huiselijke wrijvingen ontstaan waarin het nieuws dreigt te verdrinken. Dat is de inhoud van dit verhaal van Herman Heijermans, verteld door de Nederlandse actrice Enny Mols-de Leeuwe. Heijermans schreef, naast zijn toneelstukken, nog neer van dergelijke journalistieke schetsen die hij met de schuilnaam Falkland ondertekende en die dan ook Falklandjes werden genoemd.

Zij waren in zijn tijd wat tegenwoordig in de journalistiek kursiefjes worden genoemd. Het stukje van vanavond, *Aanzoek*, is een uitgewerkte anekdote, waarin Heijermans met een duidelijk gevoel voor humor eigenaardige menselijke gedragingen tekent. Een produktie van de NTS/KRO.

HOERA, 'T IS EEN JONGEN

Een jong getrouwd paar ziet aan de helder blauwe hemel van het prille echtelijk geluk zware donderkoppen van nakende onenigheid samentropen, wanneer het «verleden» van de man dreigt op de propen te komen. In de tijd dat deze laatste nog student was, woonde hij op kamers en zijn hospita was een oudere vrouw die hem met moederlijke zorgen omringde. De vrouw werd ziek en vertelde hem dat ze in haar meisjesjaren was verleid en dat haar zoon nu eenzaam en naamloos door de wereld moest zwerven. De student

Een prettige speelfilm, « De aardige hofmeester » van Jean Delannoy (Zondag, 11 augustus).

kreeg medelijden, trouwde de vrouw uit dankbaarheid voor de goede zorgen, gaf de overigens onwetende zoon een naam, werd daarop snel weduwnaar en vergat de hele zaak. Maar de zoon komt opnieuw opduiken en nu wordt alles in het werk gesteld om te verbergen dat de pas getrouwd jongeman de vader is van een zoon die met gemak zijn vader had kunnen zijn...

Dit stuk werd een veertigtal jaar geleden geschreven door de twee Duits-joodse kluchtschrijvers Arnold en Bach. Een produktie van de NTS/TROS. Dinsdag 13 augustus om 20u25. (Brussel Ned.)

MOEDER

I remember Mama — ik herinner me mama, zegt Katrin Hanson wanneer ze volwassen is geworden en terugdenkt aan haar kinderjaren in het ouderlijk huis te San Francisco. Geen wonder trouwens want Mama Hansor was een energieke en vindingrijke vrouw. Hoe zij erin slaagt niet

alleen haar ganse familie door grote en kleine moeilijkheden te loodsen, maar daarbij ook nog een oog in het zeil houdt op haar drie zussen en een kreupele oom, vertelt u de film. George Stevens brengt hier een handig uitgewerkte zedenstudie van een Noorse familie die naar de Verenigde Staten uitweek.

Rolverdeling: Irene Dunne als Mama Hanson, Philip Dorn als Papa, Oscar Homolka als de oom Uncle Chris en Barbara Bel Geddes als Katrin.

Woensdag 14 augustus om 20u25. (Brussel Ned.)

DE ZAAK LOURDES

Tot in 1858 was Lourdes een vergeten onogelijk dorp zonder geschiedenis. Verscholen in de Pyreneeën waar de winters bar en koud zijn, beleefde het eentonige dorpje waarbij slechts af en toe, op vaste tijdstippen, een grote kermis dit kleurloze ritme kwam onderbreken. Maar daarna was het weer net zoals voorheen: iedereen keerde naar zijn monotone bestaan en de notabelen, zoals altijd, verveelden zich bij hun wijn en hun krant. Wanneer Bernadette Soubirous echter — haar ouders zijn zo arm dat ze in de voormalige gevangenis wonen — een «Dame in het wit» heeft gezien, staat alles in rep en roer. Het dorp verandert plots in een ziedende vulkaan. Opgeschrikt uit de dagelijkse sleur staan de eenvoudige, rustige inwoners van Lourdes oog in oog met het Fantastische, de Poëzie, het Geloof. Ze stormen allemaal naar de grot van Massabielle, waar de varkenshoeder elke dag zijn kudde heenbrengt en waar Bernadette de vreemde Dame heeft gezien. In Parijs is de Minister van Eredienst Rouland verbijsterd en verbolgen: waarom moest de verschijning uitgerekend in Lourdes plaats hebben, terwijl hij bovendien de laatste is om het nieuws te vernemen? Barrikaden versperren de toegang tot de grot, maar de bevolking bestormt ze, zelfs Napoleon III en het Vaticaan gaar zich met de zaak bemoeien, terwijl Bernadette Soubirous, alleen, aan iedereen het hoofd biedt.

De zaak Lourdes is een gedramatiseerde documentaire over de historische gebeurtenissen van vorige eeuw in het kleine Franse dorp.

Het is een programma van de Franse televisie — ORTF.

Donderdag 15 augustus om 20u50. (Brussel Ned.)

Vlaamse T. V.

ZONDAG 11 AUGUSTUS

11.00 tot 11.40: Eucharistieviering van op de Luchtmachtbasis te Koksijde — 15.30: Internationaal landbouwmagazine — 16.00: De rovers van de stroom: De bende op de hiel — 16.15: Zomer-carroussel (2) — 16.50 tot 17.40: Lente in Ethiopië. Documentaire — 18.35: Klein, klein kleutertje — 18.55: Ben de beer — 19.20: De wereld is klein: Hardy's logboek: De woestijnvossen — 19.57: Mededelingen — 20.00: TV-nieuws — 20.15: Sportweekend — 20.40: Speelfilm: De aardige hofmeester — 22.10: Maurice Ravel, de mens en de kunstenaar — 23.00: TV-nieuws.

MAANDAG 12 AUGUSTUS

18.55: Zandmannetje — 19.00: Zanzibar — 19.30: Atelier: Voetballen en wat er komt bij kijken — 19.55: De Weerman — 20.00: TV-nieuws — 20.25: De vluchteling: Gevangenis zonder tralies — 21.15: School voor blikvangers. Documentaire — 21.50: Aanzoek Een «Falklandje» van Herman Heijermans — 22.05: Gastprogramma. De Socialistische gedachte en actie — 22.35: TV-nieuws

DINSDAG 13 AUGUSTUS

18.55: Zandmannetje — 19.00: Zanzibar — 19.30: Tienerklanken — 19.55: Mededelingen — 20.00: TV-nieuws — 20.25: Hoera, 't is een jongen! Een gezellige ouderwetse klucht van Arnold en Bach — 22.20: 4e Documenta Kassel 1968 — 22.55: TV-nieuws

WOENSDAG 14 AUGUSTUS

18.55: Zandmannetje — 19.00: Klein, klein kleutertje — 19.20: Televisum — 19.55: De Weerman — 20.00: TV-nieuws — 20.25: Speelfilm: Moeder — 22.15: Gastprogramma. Het vrije woord: Het Humanistisch Verbond — 22.45: TV-nieuws

DONDERDAG 15 AUGUSTUS

11.00 tot 11.40: Eucharistieviering vanuit de St-Godelieveparochie te St-Michiels — 16.00: Canteuropa (2) — 16.40 tot 17.50: Een geschenk voor Heidi. Jeugdfilm — 18.55: Zandmannetje — 19.00: Zanzibar — 19.30: Liefde onder het dak: De kunstenaar — 19.55: Mededelingen — 20.00: TV-nieuws — 20.25: Peyton Place: De geweigerde operatie — 20.50: De zaak Lourdes. Speldocumentaire van Marcel Bluwat — 22.55: TV-nieuws

VRIJDAG 16 AUGUSTUS

18.55: Zandmannetje — 19.00: Zanzibar — 19.30: Filmmuseum van de schaterlach: De kampioen, met Billy Bevan — 19.45: Zochlicht — 19.55: De Weerman — 20.00: TV-nieuws — 20.25: Bogart-retrospectieve: Dood aan de duivel — 21.55: TV-nieuws — 22.05 tot 22.55: Schrijver en mecenaat.

ZATERDAG 17 AUGUSTUS

18.55: Zandmannetje — 19.00: Lucaet: «De darsa». Filmvoorstel over losgeslagen jeugd — 19.30: Tienerklanken — 19.55: Mededelingen — 20.00: TV-nieuws — 20.22: Peyton Place: Een drama — 20.46: Zerkamp — 22.00: Mannix: Vliegende star — 22.50: TV-nieuws

Lente in Ethiopië, een documentaire film over dit afrikaanse land, met de eeuwenoude geschiedenis. (Zondag, 11 augustus).

Wij sport

Vlaams nationaal

« GRAND » PRIX

Voor de tweede achtereenvolgende keer heeft Les Sports zijn wielervedstrijd, de « grand prix de Belgique » (tijdrijden) moeten afgelasten. Werkelijk alles was nochtans voorzien om er een goede wedstrijd van te maken. Alles, behalve de heren renners.

Na verlenging van de inschrijvingstermijn waren er 22 ingeschreven, zodat men er nauwelijks een klein dozijntje — en welke? — aan de start mocht verwachten. Uit fair-play tegenover autoriteiten (gebruik van grote wegen en zo), handelaars (steun) en publiek (leveranciers van de centen), en omdat de kwaliteit van de wedstrijd niet gewaarborgd was, besloot men doodgewoon van de organisatie af te zien, en daar heeft men goed aan gedaan.

Maar waar gaan we naartoe als de koereurs zelfs een « grand prix de Belgique » niet meer willen betwisten, ondanks de 100.000 knotten daaraan verbonden. Les Sports heeft niet veel geluk met zijn koersen.

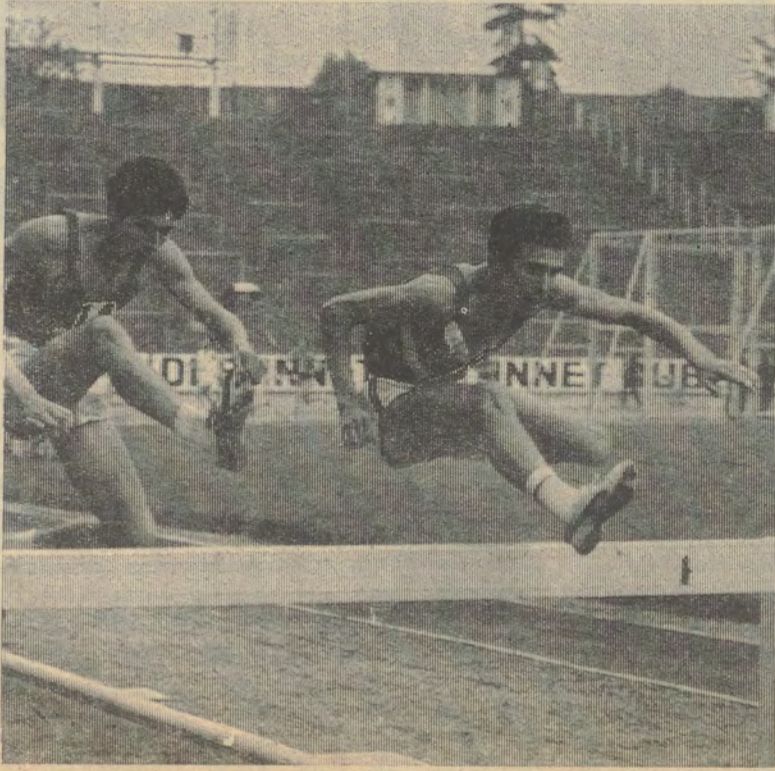
GOED

Zaterdag en zondag zijn we naar de Heizel getrokken, naar de belgische atletiekkampioenschappen. We waren in niet al te groot (tribunes toch ongeveer vol), maar in goed en sportief gezelschap. Geen vergelijking mogelijk tussen bij

voorbeeld een groep krijsende fans aan de aankomst van een velokoers, of een heetgebakerde supporters rond een voetbalveld, en het publiek bij een atletiekmeeting. Geen vergelijking mogelijk ook tussen het commercieel gedoe enerzijds en de nog overwegend sportieve geest anderzijds.

Daarbij beginnen wij, Vlamingen, ons thuis te voelen op de Heizel. Er is een tijd ge-

weest dat alles daar in 't fransoos te doen was. Dat is niet meer het geval. Soms waren de vlaamse aankondigingen zelfs van betere kwaliteit dan de franse. De officiële madammen die de programma's verkochten, hadden natuurlijk nog maar alleen de « program officijel ». Maar die madammen waren ook niet meer van de jongste. Het programma zelf was keurig tweetalig.

Behalve het wielerkampioenschap voor liefhebbers stond het vorig sportweekend in het teken van de atletiek. De 3.000 m. steeple werden gewonnen door Van Butsele (rechts) vóór Puttemans, (nog geen Mexico ticket?) De grote afwezige was Gaston Roelants, gekwetst.

VLAAMSE ZAAK

Zaterdag en zondag werden 29 nieuwe belgische kampioenen (atletiek) gekroond.

Van de 29 titels, zijn er twee gegaan naar klubs uit het duitse landsgedeelte, zeven naar Brussel, vijf naar Wallonië en vijftien naar Vlaanderen. Het spreekt vanzelf dat een groot gedeelte van de atleten, aangesloten bij brusselse of waalse klubs, ook Vlamingen zijn.

Het wordt dus duidelijk dat de atletiek in ons land meer en meer een vlaamse zaak wordt, en dat het tijd wordt dat men eens gaat werk maken van de verdere vernederlandsing van de atletiekbond. De franstaligen moeten beseffen dat ze in de atletieksport niet veel meer betekenen, en dat het Frans dat in de schoot van de bond nog gesproken wordt, eigenlijk niet veel meer is dan een vorm van beleefdheid — die zij zelf nooit aan de dag legden trouwens.

MERCKX FOR EVER

Als ge zo de gazetten leest, dan komt ge tot het besluit dat wordt weer wereldkampioen. het niet anders kan of Merckx. Er er is wel één en ander dat in die richting wijst. De koers wordt gereden in Italië, zijn « vaderland ». De omloop is voor hem geknipt. Hij kreeg vaste helpers van zijn eigen merk, en de andere Belgen zouden, naar het schijnt, ook voor hem willen rijden.

Eigenlijk had men Merckx, wegens zijn anti-vaderlandse houding door niet te starten in de ronde van Frankrijk, niet mogen aanduiden, vinden wij. En wij geloven ook niet dat hij gaat winnen. We geloven meer in de kansen van een

Godefroot bij voorbeeld. Men zou er dus, volgens onze ondeskundige en onbescheiden mening, verkeerd aan doen alle andere kansen op te offeren aan die van Merckx. We veronderstellen trouwens dat men dat ook niet zal doen, wat men nu ook beweert, en met welke cijfers er ook gegoocheld wordt.

FAN

Zijne excellentie prof. dr. F. van Mechelen, voorzitter van de bond van grote en jonge gezinnen — waarvan het orgaan onlangs nog serieus van leer trok tegen de moderne sportopvatting, — hing de joviale uit door Herman van Springel, tweede in de ronde van Frankrijk, een bezoek te gaan brengen, om daar met een fan-klakske op zijn geleerde kop de nederlandse kultuur te stimuleren. Voor ons niet gelaten, al zijn er veel verdienstelijker mensen, die op enige ministeriële belangstelling wachten.

Op de omloop van Mettet zat zowat de hele kabinetsraad, om de « bitsige » strijd om de belgische titel belangstellend (hm, hm) te volgen. Niks op tegen, al zagen we de belangstelling van onze ministers graag andere richtingen uitgaan.

Maar waren die ministers ook aanwezig op de belgische atletiek- en zwembekampioenschappen, waar toch een stukje meer aan opvoeding en kultureelgetinte sportbeoefening wordt gedaan dan in een tot en met gekommerciële velokoers? Of waren daar te weinig toeschouwers om vast te stellen wat een vlotte jongens onze ministers eigenlijk zijn?

NEUZEN TELLEN

« Zeg, zei ons iemand, nu wordt het toch stilleksaan tijd dat gij, Vlamingen, gaat ophouden met uw gejam over miskenning en zo. Gij krijgt nu, dunkt mij, toch dik uw part van alles ».

Krijgen wij op sportgebied — want daar had de man het over — dan werkelijk wat ons toekomt?

Zeker, er zijn al verschillende nationale bonden met aan het hoofd een voorzitter die zich behoorlijk uitdrukt in het Nederlands. Maar er zijn er nog steeds met een « cher président » die dat niet kan (te dom) of niet wil (te lomp) doen.

Alle leden van de verschillende bonden kunnen voor hun betrekkingen met de bond inderdaad in het nederlands terecht. Maar van welk uitvoerend comité worden de vergaderingen in het nederlands gehouden?

Bij belgische kampioenschappen en zo worden de mededelingen en programma's in beide talen verstrekt, altijd korrekt in het Frans, soms in behoorlijk Nederlands en met dit laatste doorgaans op de tweede plaats.

De organen van de verschillende bonden verschijnen ook in het Nederlands, maar voor verschillende ervan: welk Nederlands? En van hoeveel is de nederlandse editie meer

dan een (dikwijls slechte) vertaling van de franse?

In alle sportbonden wordt, naar het schijnt, aan de top naar een zekere pariteit gestreefd. Op papier of in werkelijkheid? En naar pariteit ook aan de top? Of alleen bij het gewone volk?

Het olympisch comité stuurt 16 franse en 16 vlaamse studenten naar Mexiko, om er de spelen bij te wonen, maar de vlaamse studenten moeten frans kennen.

Wij zouden zo kunnen doorgaan. We zullen liever zeggen dat het allemaal al veel beter is dan vroeger. Doch er dadelijk aan toevoegen dat we nog steeds niet kregen — beter: nog steeds niet genomen hebben — waar we recht op hebben. En dat het woord dankbaarheid, dat sommigen ons willen suggereren, hier absoluut niet op zijn plaats is.

Dat wordt zeer duidelijk als men eens in enkele bonden de neuzen gaat tellen.

Onder de serieuze koereurs vinden wij één Waal, Bracke, en hij is een rasechte Vlaming! Brussel kan prat gaan op het bezit van het fenomeen, Merckx, maar die is afkomstig van Meensel-Kiezegem en afstammeling van een door-en-door vlaamse familie. Evenals zijn vrouw. Het feit dat

hij, net als onze tante Victorine, toen ze in de twintigerjaren « kosijès » werd op « den venue Louise », plots meer gaat voelen voor de culture (en chichi) latine kan daar voor hem, helaas, niet veel aan veranderen. Opdringerige supporters uitloeken schijnt hij trouwens in het vlaams te doen. En buiten Merckx en Bracke — Vlamingen — zijn alle andere koereurs die « meekunnen », Vlamingen.

Van de ongeveer 1500 bij de voetbalbond aangesloten klubs zijn er zowat 900 vlaamse, al heten ze dan ook La Gantoise en Football Club Malinois. Van de 128 klubs uit hogere afdeling zijn er 9 brusselse, 36 waalse en 83 vlaamse.

Die brusselse en waalse zijn dan nog voor een gedeelte samengesteld uit vlaamse spelers. Denk maar aan « flominpic », en aan het feit dat bij Anderlecht nog één franssprekende speler is, de Fransman Herbet. In het heiligdom van die club, hun privébar, zijn het trouwens vooral de galante heertjes, die omwille van vroegere prestaties allerlei, en omwille van de gul geschonken whisky, hun aanwezigheid onmisbaar achten, die Frans lateren.

De atletiekbond? Er namen verleden zondag zowat 500 atleten deel aan de nationale kampioenschappen. Het waren voor 66 t. h. Vlamingen, 2 t. h. duitssprekende Belgen, 13 t. h. Walen (waaronder bij voorbeeld al de bij F.C. Luik aangesloten Limburgers) en voor 19 t. h. leden van brusselse klubs (voor hoeveel procent Vlaming?). Van de 29 titels gingen er 7 naar Brussel, 2 naar Eupen-Malmedy, 5 naar Wallonië (o.m. de Limburger van Mantshoven) en 15

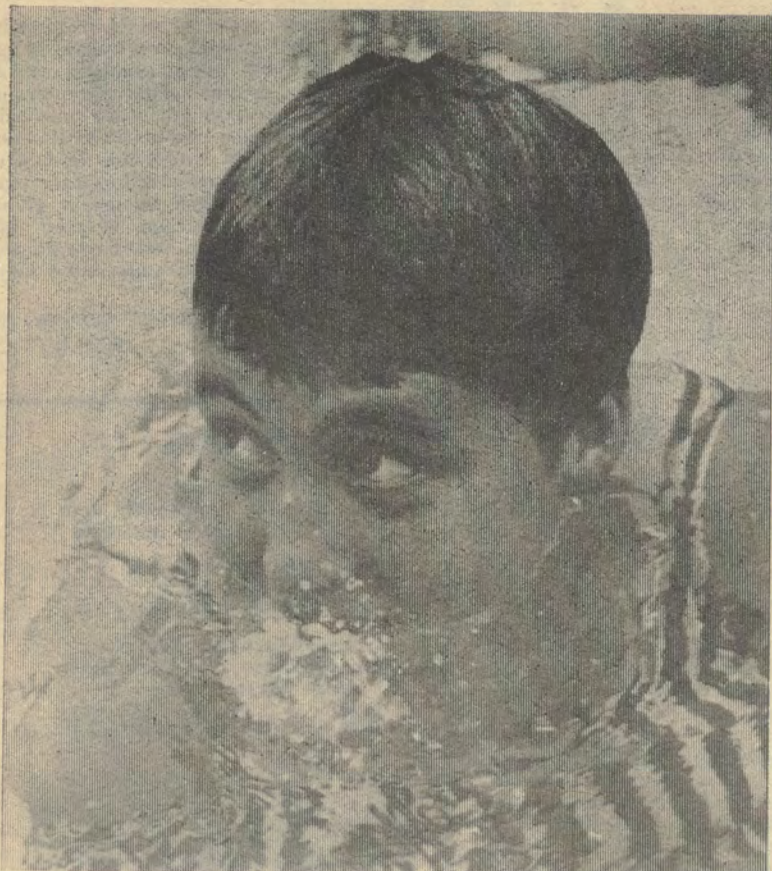
naar Vlaanderen.

Eenzelfde sommetje zouden we kunnen maken voor om het even welke bond. Met steeds dezelfde uitkomst: overdonderend vlaams overwicht.

En kijk, wij zijn niet zo bijzonder trots op dat overwicht. Overwicht op gebied van wetenschap, kunst, economie e.d. lijken ons veel belangrijker. Daar niet van. Maar al die cijfers laten toch toe, denken wij, aan de man die vroeg of we nu tevreden zijn, te antwoorden: nog lang niet.

Wanneer de franstaligen ons nu grootmoedig een zekere pariteit offeren, dan loopt hun klok al ver achter. Met een kleine drie vierden meerderheid mogen wij meer hebben dan een slecht vertaald woordeke uitleg, een franse pol, een komplimentje voor « onze » tweetaligheid, en de helft van de (lagere) « ploisjens ». Wij willen meer dan een president, die het ook in 't Vlaams kan gezegd krijgen. Wij willen daar bij voorbeeld onze mensen zien, die het in 't Frans kunnen gezegd krijgen, en geen vijftig jaar nodig hebben om dat — en dan nog te vergeefs — te leren.

Wij hopen dus — om te beginnen — dat de overdonderende meerderheid van vlaamse klubvoorzitters en afgevaardigden allerhande nog veel meer eigen mensen in voorzitters- en andere belangrijke zetels gaan kiezen. En die hoeven voor ons part absoluut niet ééntalig (vlaams) te zijn. Al zou zelfs daar met onze 75 t. h. — meerderheid niet eens veel op te zeggen zijn. Wij zouden integendeel graag zien dat de franssprekenden zich in « onze » sportbonden thuis voelen.

De 11-jarige oostendse Patricia Stroobandt was de revelatie van de zwembekampioenschappen te Nieuwpoort, waar ze bekende mededingsters met lengten klopte en derhalve geselecteerd werd voor het internationaal zwemtreffen te Utrecht op heden zaterdag.

Met de LEEUW op de auto naar de IJzerbedevaart !

LEEUWEVLAG voor op auto : 60X70 cm. met vier lussen 95 F
prachtige leeuw en prachtige stof !
Voor "propaganda" : met 5 vlaggen besteld : 80 F de vlag + vrachtvrij.
Bij bestelling opgeven : auto- of stok- of raamvlag.

Juist verschenen

Het Zwartboek der Zwartten

98 bladzijden - 75 F
Belangrijk - Belangrijk - Belangrijk !

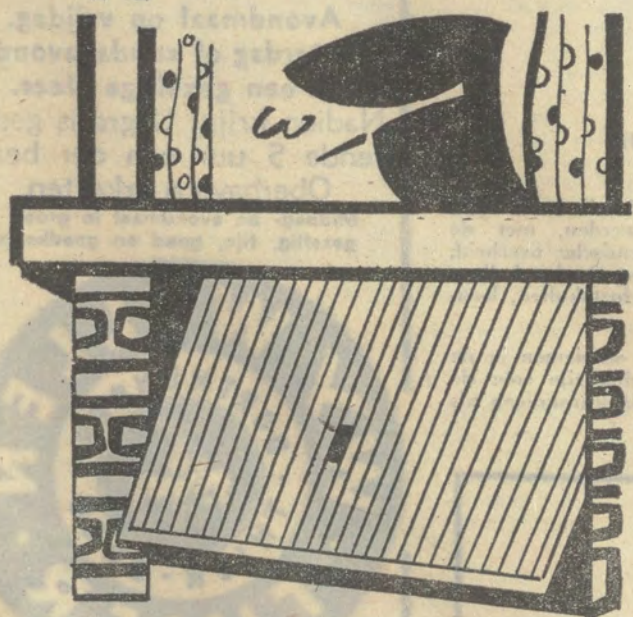
Ons wapenarsenaal :

Standaardleeuwvlag, 135X150 cm. 195 F
Nieuw : VL = 20 F - Erkenningssteken.
Leeuw voor auto : 15 F
Leeuwspeldjes met of zonder hoekje af : 10 F
L-fietsvlagjes : 10 F enz... enz...
Prijzvermindering bij afname getallen. Vrachtvrij.

LEVET SCONE

p.v.b.a.
Torfbrug 8, Antwerpen
Telefoon : 32.65.31 - Postrekening nr 1429.71

WENTELPOORT type ALUGA

Standaarduitvoering
Poort gans in aluminium. Omlijsting in gephosfateerde staalplaat.
Zeer lichte bediening.
Automatische sluiting.
Voordelige prijzen.

JEURCLOO

A. JEURISSEN - CLOOSTERMANS & ZONEN
ZONHOVEN
Weierstraat, 2 - Tel. 011/132.31 & 132.36

Aanbevolen Huizen

H. DOX
Carnotstraat 133, Antwerpen
Telefoon : (03)35.17.14
Binnen- en buitenlandse merkkeukens
+ elektrische toestellen

AL AL AANBOUW KEUKENS GLASAL
Engerstraat 161, Erps-Kwerps
Tel. (02)59.77.83
DE ENIGE KEUKEN IN EUROPA
ONVERWOESTBAAR

« PIET POT »
Antwerpen's gezelligste Bierkelder
Grote Pieter Potstraat 4 (bij Sulkerrui)
Open vanaf 8 uur 's avonds
Maandag gesloten.

REISBUREAU
Vlaams Reisbureau n.v.
Maatsch. zetel : Antwerpen 2
Tel. : (03)49.30.45 - 49.15.94

Bezoek « De Veerman »
te St-Amands a.d. Schelde
Mosselen - Paling
Uitbater : Jan Brugmans

De specialist der standaarddeuren
J. LEEMANS, Deurne zuid
Van Havrelei 70, tel. 35.63.17
Agent : De Coene - Kortrijk

EURO-DOMI
Moderne wooninrichting
Kruidtuinlaan 6, Brussel 1 (tussen A. Maxlaan en E. Jacquainlaan)
Tel. (02)18.1717

Breydelhof - BRUGGE
Jozef Suvastraat 2
Gelagzaal - 120 plaatsen
Tel. (050)350.67

PLASTIEK FRANS PARQUIN
Lange Lobroekstraat 44
Antwerpen - Tel. (03)36.16.47
Verpakkingsemmer - Stapelkisten
Vervoerkisten - Polyethyleenzakken, -vellen - Rollen - Bedrijsschorten - Prijskaartjes.

HOME
Eigenlijke woninginrichting Kunstnijverheid
Rijschoolstraat 45B
Sint-Truiden
Telefoon : (011)741.96

HERMES SCHOOL

Zuidlaan 54, Brussel
Volledige secretariaatcursussen
STENO- en DACTYLOGRAFIE in vier talen
BOEKHOUDEN
MODERNE TALEN
HANDELSCORRESPONDENTIE ENZ.
DAG- EN AVONDLESSEN
M. Lemonnierlaan 211, Brussel 1
Tel. (02)11.00.33
De school waar Vlamingen zich thuis voelen

Een schitterende V.T.B.-reis

Zestiendaagse autocarreis naar **SPANJE en PORTUGAL**

Alle aspecten van het Iberisch schiereiland !

Vertrekdatum : 8 september. REISSOM : 12.180 fr., alles inbegrepen. Reisleader : Prof. Dr. Ferdinand de Waele.

Geldige reispas vereist.
Programma's op verzoek.

Alle inschrijvingen en inlichtingen in het hoofdsecretariaat, Sint-Jakobsmarkt 45, Antwerpen, tel. (03)31.09.95 en in de V.T.B.-V.A.B.-kantoren te :

- Brugge, Wollestraat 28 - Tel. (050)364.43
- Brussel, Emiel Jacquainlaan 126 - Tel. (02)18.55.55
- Gent, Kalandenberg 7 - Tel. (09)25.60.40
- Hasselt, Demerstraat 77 - Tel. (011)235.70
- Kortrijk, Sint-Jorisstraat 33 - Tel. (056)235.15
- Leuven, Bondgenotenlaan 102 - Tel. (016)267.20
- Mechelen, Graaf van Egmontstraat 12 - Tel. (015)170.09
- Oostende, Kerkstraat 14 - Tel. (059)783.61
- Roeselare, Sint-Michielsstraat 7 - Tel. (051)22.363
- Sint-Niklaas, Stationstraat 18 - Tel. (03)76.38.95
- Vilvoorde, Heldenplein 22 - Tel. (02)51.17.15

WARMELUCHTKACHELS

DROOGOEVENS
SPUITKABINES

LEPLAE R.

Knokke, Tel. 65530

Als U Vlamingen zich in De Panne wilt thuisvoelen komt dan naar

PENSION-RESTAURANT CAFE "OPEX"

Lokaal V.U.
Zeelaan 61 (Hoek Marktplaats)

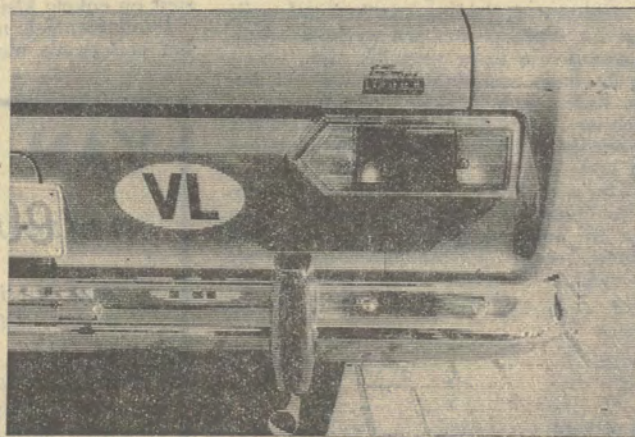
VI.-Nat. Onderwijzersgezin (9 kinderen) zoekt woning te huur te Gent. Ferd. Van Dingenen, Belg. School, BPS-4 BSD (West-Duitsland).

Tot 15 augustus de oostenrijkse riviera.

Zonnig klimaat, heerlijke natuur, bossen, weiden, velden, bergen en meer dan 200 meren. Een Vlaming ter plaatse bemiddelt in volle vertrouwen voor uw verblijf, het ganse jaar door, naar uw keuze : kamers met ontbijt, pension, hotel, appartement, bungalow. Schrijven : Jozef Herrmans-Sumper, Post Wolfnitz, 9061 (Klagenfurt).

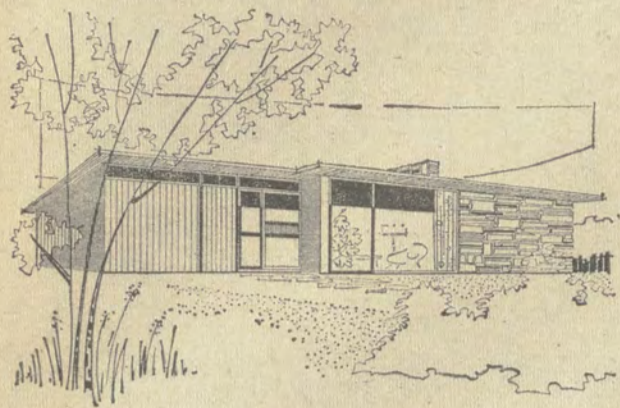

Grote lev : GLAZEN en MONTUREN. Gratis voor verzenden. Herstellingen in eigen werkhuis.
Walter ROLAND
— Gespleend Optiker —
Kerkstraat, 58 — Antwerpen
(Tel. n.v.b. op het hoornnummer 9)
Telefoon : 22.84.62
10% korting op verlopen data.

Vlaams nationaliteitskenteken voor uw wagen... volledig volgens de internationaal geldende normen. Illustreert in binnen- en buitenland ons federaal streven.
20 F per stuk
Voor afdelingen die per 50 bestellen 15 F per stuk
Te bestellen bij :
Frank Torfs, Carnotstraat 131, Antwerpen

Toen men met de koets door het wilde westen reed

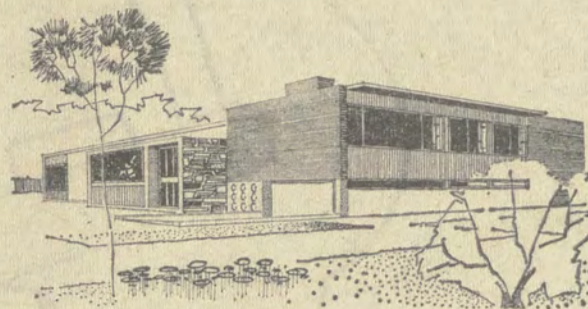

had goud

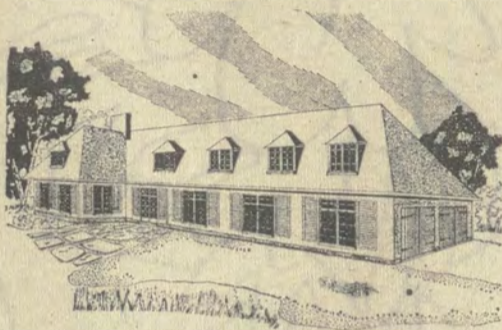
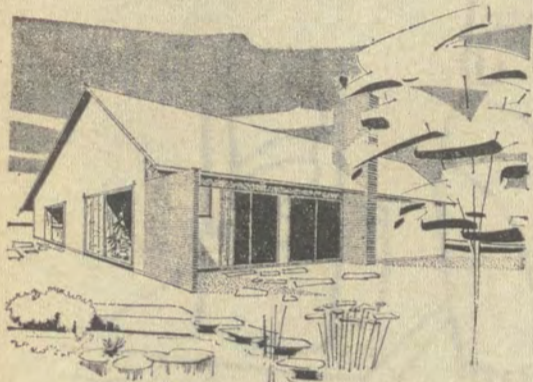
waarde...

nu

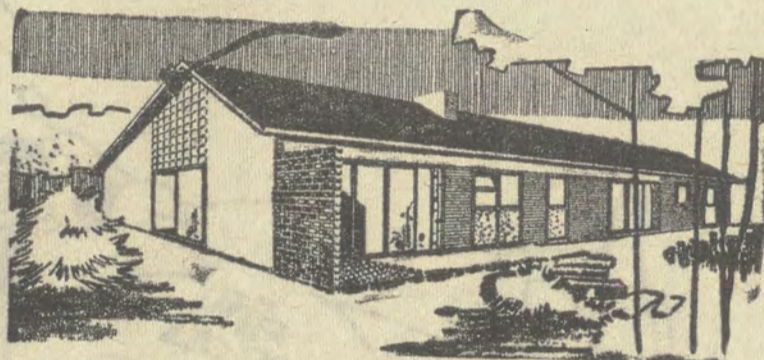
ALLEEN BOUW!

Lagere prijzen en toch 100% beter!

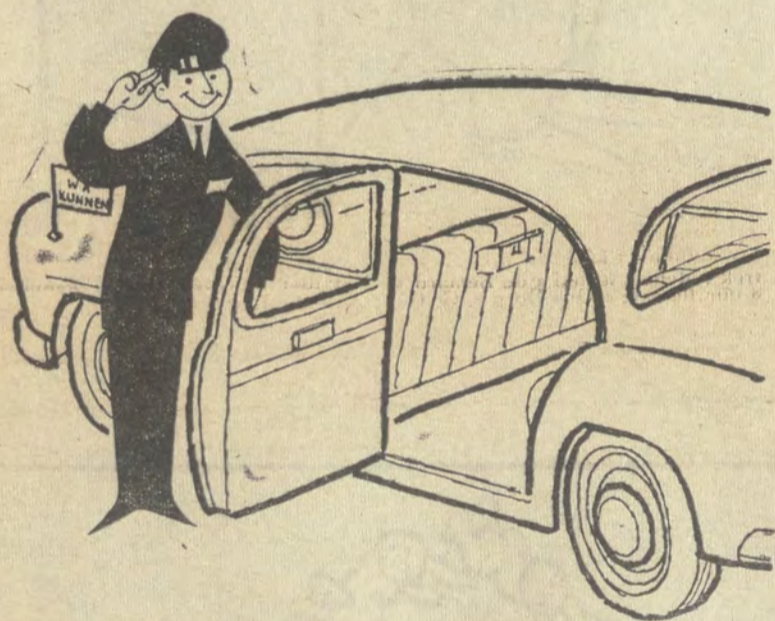

van 600.000 F af tot 1.600.000 F

WIJ STAAN VOOR U KLAAR...

- om U te begeleiden naar één onzer 6.000 realisaties
- om U te tonen wat U krijgt voor dat weinige geld
- om U wegwijs te maken in uw mogelijkheden
- om U rustig te laten kiezen tussen de honderden klassieke en moderne ontwerpen
- om U bij te staan met raad en daad
- om U ook het geluk van een eigen WOON te brengen.

U IS FINANTIEEL STERK GENOEG !!!

want :

- 15% aan kontanten volstaan
- 90% van de bouwprijs kan gefinancierd worden
- eventueel geniet U staatpremie 60.000 F + 20% per kind
- **OF SPREEK ER EVEN OVER MET UW OOM met z'n Texas-Ranch**
- U mag in ieder geval op onze hulp rekenen !

Wenst U nadere inlichtingen
stuur dan deze bon naar één onzer informatiecentra.

Naam

Adres Woonplaats

Tel. privé - Tel. kantoor

wenst inlichtingen en gratis brosjure :

- 1. over gronden voor villabouw :
- over gronden voor hoogbouw :
- over gronden v. eengezinswoning :
- over gronden voor geldbelegging :

bij voorkeur gelegen te
.....

- 2. over 't bouwen van
bij voorkeur gelegen te
of bezit reeds grond, gelegen te

- 3. over de aankoop van een bestaande woning
- Duid aan met een X waarover U inlichtingen wenst te ontvangen.

WIJ ZIJN ANDERS DAN DE ANDEREN... KOM U DAARVAN OVERTUIGEN...

600 arbeiders = 1001 mogelijkheden

ALGEMEEN BOUWBEDRIJF KUNNEN N.V.

ANTWERPEN
Meir 18
tel. 03/31.78.20

GENT
Onderbergen 43
tel. 09/25.19.23
tel. 09/25.94.69

GENK
Winterslagstr. 22
tel. 011/5.44.42

LEUVEN
Brusselsestr. 33
tel. 011/5.44.42

